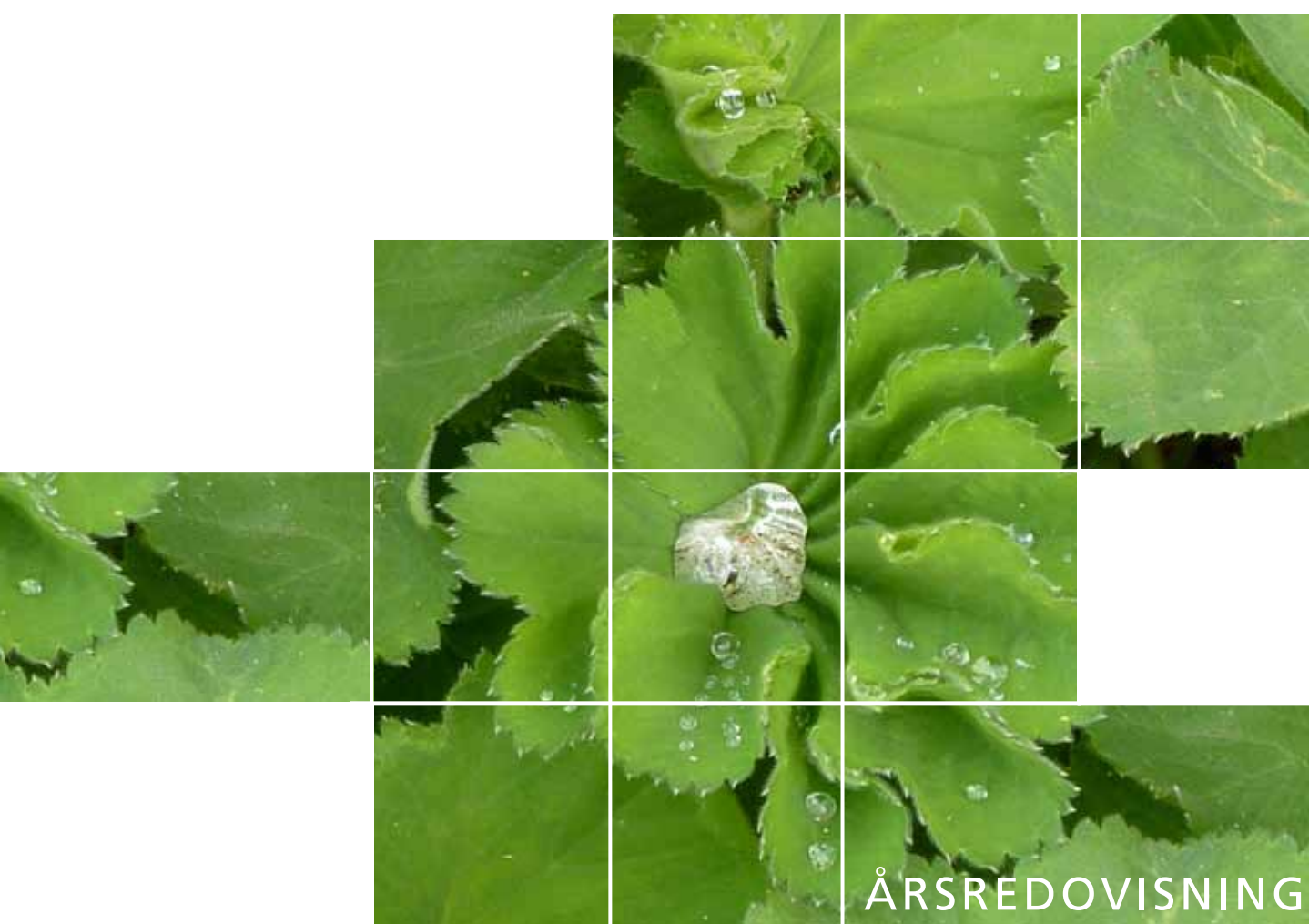

KÅPAN

PENSIONER

FÖR STATLIGT ANSTÄLLDA

ÅRSREDOVISNING

2012

Innehåll

År 2012 i korthet	3
Några ord från verkställande direktören	4
Förvaltningsberättelse	5
Femårsöversikt	12
Resultaträkning	13
Balansräkning	14
Rapport över förändring av eget kapital	15
Kassaflödesanalys	16
Noter	17
Revisionsberättelse	31
Överstyrelse, styrelse och revisorer	32
Definitioner	34

Det här är Kåpan Pensioner

Kåpan pensioner försäkringsförening förvaltar premiebestämda pensioner för statligt anställda. Verksamheten är kopplad till de statliga pensionsavtalen PA-91 och PA 03 där föreningen förvaltar en del av tjänstepensionen samt fungerar som ickevals alternativ i den del av pensionen som är valbar.

Kåpan Pensioner är en ekonomisk förening där allt överskott i kapitalförvaltningen går tillbaka till medlemmarna. Föreningen erbjuder enbart en produkt, traditionell pensionsförsäkring med garanterad värdeutveckling, till en låg kostnad. Målsättningen är att långsiktigt ge en god nivå på medlemmarnas pension från föreningen.

År 2012 i korthet

- Förvaltad kapital ökade med 7 066 Mkr till 53 693 Mkr.
- Inbetalade premier uppgick till 3 935 Mkr, utbetalade pensioner uppgick till 1 556 Mkr.
- Den totala avkastningen på förvaltad kapital var positiv och uppgick till 10,5 procent.
- Styrelsen har med anledning av den uppnådda avkastningen beslutat att fastställa återbäringsränta till 8 procent för år 2012.
- Konsolideringsgraden uppgick vid årsskiftet till 113 procent. Efter beslutad återbärning uppgår konsolideringsgraden till 105 procent.
- Solvensgraden förstärktes från 122 procent till 133 procent. Förstärkningen är hänförlig till årets avkastning på tillgångarna.
- De administrativa kostnaderna har fortsatt vara på en låg nivå och uppgick till 0,09 procent i relation till förvaltad kapital.

Några ord från verkställande direktören

Verksamhetsåret 2012 har gett en god avkastning på föreningens placeringar. Aktieportföljen har gått bäst men även ränte- och fastighetsportföljen har visat stabila nivåer. Jämfört med index är det framförallt ränteplaceringarna som visat en mycket god relativ avkastning. Under året har en stabilisering av kapitalmarknaden skett framförallt under det andra halvåret. Stora delar av västvärldens finansiella obalanser kvarstår men de åtgärder som vidtagits av centralbankerna på det penningpolitiska området har varit tydliga och skapat ett stigande förtroende och ökad riskvillighet vilket t.ex. inneburit minskade ränteskillnader mellan statsobligationer och övriga obligationer. Det är bl.a. den rörelsen som skapat den goda relativa avkastningen i ränteportföljen.

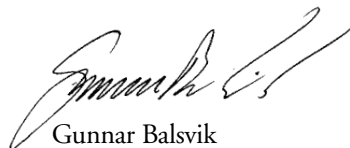
Min bedömning är att penningpolitiken i Euroområdet, Japan och USA de närmaste åren kommer fortsätta att vara stimulerande vilket bl.a. innebär fortsatt låga centralbanksräntor. Centralbankernas utlåning och köp av olika typer av obligationer har påverkat marknaden och bidragit till en låg nivå även på de längre marknadsräntorna. Den reala avkastningen på ränteplaceringar ligger på en än lägre nivå och är i vissa fall negativ. Det är svårt att se att den låga avkastningsnivån på ränteplaceringar kan vara långsiktig men givet behovet av finanspolitiska åtgärder och lågt kapacitetsutnyttjande i många länder känns inte snabbt stigande inflation och kraftigt höjda räntenivåer som det mest troliga scenariot i närtid. Situationen innebär att den förväntade avkastningen på ränteplaceringar kommer att vara fortsatt låg.

Den senaste konjunkturcykeln följer i många stycken samma mönster som tidigare cykler. Den inledande tillväxtperioden förlängs och förstärks med ökad skuldsättning i privat sektor som driver på tillväxten fram till en punkt när den når sitt tak och en period av skuldreduktion inleds. Finanspolitiska insatser genomförs för att motverka nedgången vilket leder till underskott i offentlig sektor, både till följd av ökande utgifter och minskande inkomster. Skulderna ombalanseras och en ny tillväxtperiod kan inledas när den privata sektorn tar fart igen. Den i dagsläget höga nivån på den offentliga skulden i relation till bruttonationalprodukten i många länder begränsar möjligheterna till finanspolitiska stimulanser och i stället måste strukturella förändringar genomföras för att stärka landets konkurrenskraft och skapa långsiktig hållbar tillväxt.

Saneringen av den offentliga sektorns finansiella situation i många västländer i kombination med den demografiska utvecklingen med allt färre medborgare i arbetsför ålder försvagar den potentiella ekonomiska tillväxten. Förhoppningsvis kan utvecklingen kompenseras av tillväxtländernas höga förväntade tillväxt och stora befolkningsunderlag. Den viktigaste effekten av den ekonomiska utvecklingen det senaste decenniet är dock minskad absolut fattigdom, framförallt i Asien, och att handeln ökat mellan olika tillväxtländer och minskat deras ekonomiers beroende av västvärlden. De ekonomiska förutsättningarna ser ut att långsiktigt jämnas ut och globaliseringen verkar kunna få den positiva effekt i verkligheten som tidigare enbart varit tydlig i teoretiska modeller. Utvecklingen kan driva aktie marknaden i positiv riktning och ökad tillväxt till följd av globaliseringen kan förhoppningsvis kompensera för den förväntat svaga tillväxten i västvärlden.

Föreningen har som målsättning att skapa en långsiktigt bra avkastning på medlemmarnas pensionskapital till branschens lägsta kostnad. Vi gör det genom en produkt, traditionell pensionsförsäkring med garanterad ränta, ett balanserat och effektivt sparande. För att långsiktigt skapa en god avkastning investerar vi i flera olika typer av tillgångar som över tid förväntas ge våra medlemmar en bra nivå på återbäringsräntan.

Kåpan Pensioner lägger mycket begränsade medel på marknadsföring. Vi deltar inte i konkurrensen på andra avtalsområden och lägger inte resurser på att skapa en mängd olika sparalternativ. Det vi försöker uppnå är ett bra och effektivt pensionssparande för våra medlemmar. Min bedömning är att det sätt vi arbetar på i kombination med föreningsformen är det bästa sättet att erbjuda ett effektivt och stabilt långsiktigt pensionssparande. Vi har också en kostnadsnivå som ligger på en låg nivå, betydligt lägre än jämförbara alternativ.

Gunnar Balsvik
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Kåpan pensioner försäkringsförening, org. nr 816400-4114, får härmed avge redovisning för verksamhetsåret 2012.

Verksamhet

Föreningen har som huvudändamål att förvalta och utbetala pensionsmedel för anställda som omfattas av avtal som slutits mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer, eller mellan andra parter, som tecknat pensionsavtal som knyter an till detta avtal. Inriktningen är försäkring av pension genom traditionell pensionsförsäkring med en garanterad ränta på inbetalade premier och en fördelning av överskott från förvaltningen via återbäringsränta.

De försäkringsformer som föreningen erbjuder är tjänstepensionsförsäkringarna Kåpan Tjänste, Kåpan Extra och pensionsförsäkring Kåpan Plus. Därtill kommer den individuella ålderspensionen där Kåpan är ett valbart alternativ samt förvaltare för de anställda som inte aktivt valt förvaltare för sina pensionsmedel.

Medlemmar

Kåpan Pensioner är en försäkringsförening där allt sparande går tillbaka till medlemmarna. Det totala antalet medlemmar uppgår till över 700 000 personer.

Försäkringspremier

Föreningen förvaltar de premier som arbetsgivaren har betalat in för de anställdas räkning enligt gällande kollektivavtal och de pengar som medlemmarna själva valt att placera i Kåpan Plus för att öka sin pension.

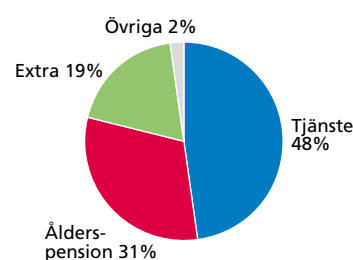
Under året inbetalades totalt 3 935 Mkr i premier, fördelade enligt nedan

Kategori	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Kåpan Tjänste	1 905	1 825	1 789	1 708	1 693	1 594
Kåpan Ålderspension	1 202	1 143	1 084	1 041	1 013	905
Kåpan Extra	732	640	667	554	805	64
Kåpan Plus	96	102	110	114	126	152
Totalt	3 935	3 710	3 650	3 417	3 637	2 715

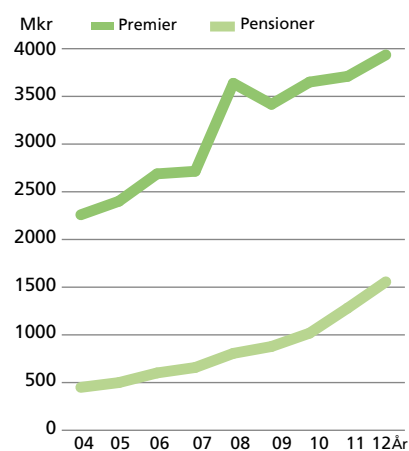
Pensionsutbetalningar

Under året utbetalades 1 556 (1 281) Mkr, varav 260 (159) Mkr utgjorde återbärning utöver den garanterade räntan på kapitalet. Normalt är tiden för utbetalning fem år från det att pensionen börjar betalas ut vid 65 års ålder för samtliga kategorier utom Kåpan Ålderspension som är livsvarig.

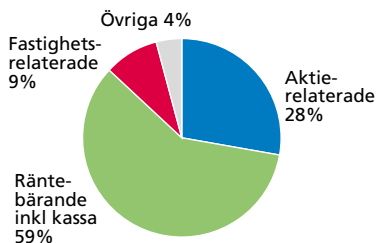
Fördelning av premier

Utveckling av premier och utbetalade pensioner

Placering av föreningens tillgångar vid årsskiftet

Riktlinjer för förvaltningen av placerade medel

De av styrelsen beslutade långsiktiga riktlinjerna innebär att föreningens tillgångar, inklusive återbäringsmedel, skall vara placerade så att de ger en god avkastning med begränsad risk.

Fördelningen av tillgångarnas marknadsvärde skall enligt placeringspolicyn, som beslutades av styrelsen i december 2012, ligga inom följande intervaller:

- Aktier eller aktierelaterade tillgångsslag till lägst 20 procent och högst 35 procent.
- Räntebärande värdepapper till lägst 45 procent och högst 65 procent.
- Alternativa tillgångar inkl fastighetsrelaterade placeringar till lägst 5 procent och högst 20 procent.

Styrelsens beslut innebär att förvaltningen skall bedrivas med samma långsiktiga inriktning som tidigare år men att de två områdena fastigheter och övriga tillgångar slogs ihop till ett nytt gemensamt område alternativa tillgångar inför år 2013. I policyn anges ett riktvärde för föreningens sammantagna utestående ränterisk dvs. en sammanvägning av de räntebärande tillgångarnas räntebindningstid och de utlovade pensionsutbetalningarna inklusive den garanterade räntan på medlemmarnas sparande fram till dess utbetalning. Ränterisken mäts som ränterisktäckningsgrad och uppgick till 53 procent. Riktvärdet för ränterisktäckningsgraden är att den inte bör understiga 30 procent och löpande anpassas till utvecklingen av solvensgraden och behovet av räntesäkring av utestående åtaganden, se not 2 för en fördjupad redogörelse.

Den utestående valutarisken får enligt den beslutade policyn inte överstiga 10 procent. Vid årsskiftet uppgick den utestående valutarisken till 7,1 procent av tillgångarnas värde. Under året har i princip samtliga tillgångar utom de i tillväxtländerna varit valutasäkrade.

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet av föreningens placeringstillgångar med tillägg för övriga tillgångars bokförda värden uppgick vid årets slut till 53 693 (46 627) Mkr.

Avkastningen på placeringstillgångarna var positiv och uppgick till 10,5 (+3,9) procent.

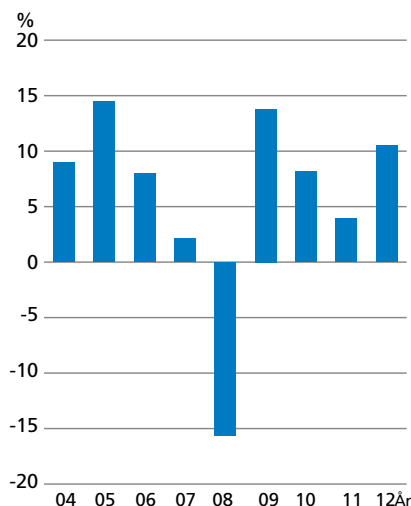
Kapitalavkastning

Den totala avkastningen på tillgångarna fördelar sig enligt följande:

Portfölj	Marknadsvärde Mkr	Andel i %	Totalavkastning ¹⁾ i %, 2012
Ränterelaterade	30 686	57	8,3
Aktierelaterade	14 712	28	16,5
Fastighetsrelaterade	5 027	9	9,4
Övriga placeringar	2 151	4	1,6
Övriga tillgångar, kassa	1 117	2	0,0
Summa tillgångar	53 693	100	10,5

¹⁾ Vid beräkning av avkastningen har daglig viktning använts för att beakta kapitalbasens förändring under året.

Totalavkastning

Ränterelaterade tillgångar

De räntebärande placeringarna var vid årsskiftet 30 686 (25 363) Mkr. Placeringarna utgjordes till 95 procent av placeringar på den svenska räntemarknaden och bestod av bostadsobligationer till en andel av 46 (41) procent och statsobligationer, inklusive av svenska staten, helägda bolag till 20 (21) procent samt obligationer och certifikat utgivna av andra emittenter till resterande 34 (38) procent. Resterande 5 procent av placeringarna utgjordes av innehav i utländsk valuta. Vid årsskiftet bestod de totala räntebärande tillgångarna enbart av nominellt räntebärande värdepapper och inga realränteobligationer. Avkastningen på räntebärande värdepapper uppgick till 8,5 (7,5) procent. Den generella räntenivån har sjunkit under året vid en sammantagen bedömning av utestående stats- och bostadsobligationer vilket påverkat avkastningen positivt. Räntenivån på statsobligationer ligger kvar på historiskt låga nivåer vilket innebär att ränteplaceringarna förväntas ge en begränsad löpande avkastning de närmaste åren.

Utöver placeringar i räntebärande värdepapper har föreningen med syftet att minska den utestående ränterisken i gjorda åtaganden tecknat avtal om olika former av räntesäkringar. Avtalen innebär i princip att den fasta räntan i gjorda åtaganden byts mot en rörlig ränta med en mindre risk för värdförändring. Under året har marknadsräntan varit i stort sett oförändrad vilket inneburit att värdet på gjorda försäkringsåtaganden har stigit med 646 (7 238) Mkr. Utestående avtal om räntesäkring omfattade totalt 6 100 (11 975) Mkr. Den sammanlagda resultateffekten av räntesäkringen motsvarar en negativ påverkan på totalavkastningen om 0,2 (+1,5) procent. Sammantaget uppgick därmed avkastningen till 8,3 (+10,3) procent på ränterelaterade placeringar.

Aktierelaterade tillgångar

Under året har de globala aktiemarknaderna haft en stark utveckling. Världens samlade aktiekurser har totalt stigit med ca 16 procent mätt i lokala valutor. Utvecklingen har varit genomgående stabil i de flesta länder och relativt jämt fördelad mellan olika områden. De aktierelaterade tillgångarna uppgick vid årsskiftet till 14 712 (12 625) Mkr samt ett innehav om 1 386 Mkr i aktieterminer. Den sammantagna avkastningen under året uppgick till 16,5 (-10,9) procent.

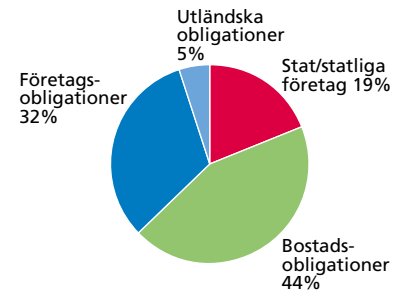
Föreningen har sedan starten av verksamheten valt att valutasäkra merparten av aktieplaceringarna vilket inneburit att relativa förändringar i värdet på den svenska kronan under året inte har påverkat avkastningen. Aktieplaceringar i tillväxtländerna har inte valutasäkrats vilket innebär att avkastningen påverkas av valutakursförändringar.

Innehavet av aktier noterade på Stockholmsbörsen hade en positiv avkastning på 15,9 procent (-12,1) procent. Förvaltningen av aktier noterade på Stockholmsbörsen sker i egen regi och har lämnat ett positivt bidrag jämfört med det index som används (SIX 60) i förvaltningen.

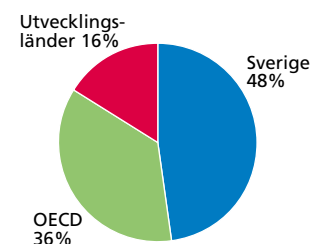
Fastighetsrelaterade tillgångar

Investeringar i fastighetsrelaterade tillgångar görs i huvudsak inom tre områden: fastigheter, skogsfastigheter och infrastruktur. Området infrastruktur innebär

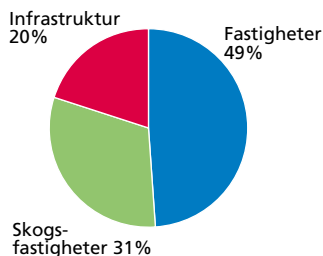
Allokering räntor

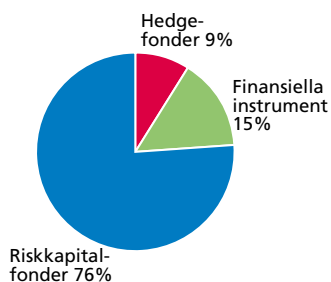
Allokering aktier

Allokering fastigheter

Allokering övriga investeringar

investeringar i olika typer av fonder som investerar i fastigheter med stabila kassaflöden och en långsiktig placeringshorisont. Skogsfastigheter är i huvudsak mark med växande skog ägda via fonder eller bolag. Området fastigheter är indirekta investeringar i olika typer av mark och byggnader. Samtliga områden visade en stabil värdeutveckling under året. Totalt uppgår det placerade kapitalet i fastighetsrelaterade tillgångar till 5 027 (4 978) Mkr och avkastningen under året till 9,4 (+10,9) procent.

Övriga tillgångar

Övriga tillgångar utgörs av totalt 2 151 (2 825) Mkr och består av investeringar i riskkapitalfonder och i olika typer av finansiella instrument samt hedgefonder. Sammantaget blev avkastningen positiv med 1,6 (+14,8) procent. Hedgefonderna bidrog sammantaget med en negativ avkastning och merparten av placeringarna har avvecklats under året. Riskkapitalfonderna utvecklades värdemässigt positivt under året.

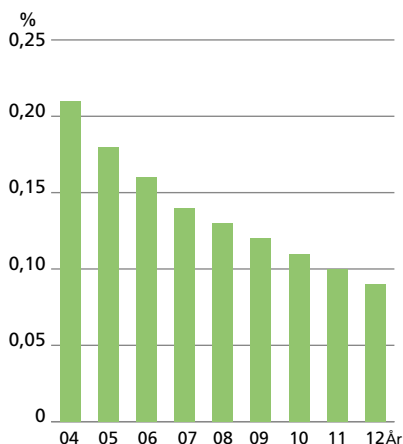
Området finansiella instrument består till en del av långsiktiga åtaganden i olika kreditrelaterade värdepapper. Värdemässigt har området utvecklats positivt under året. De enskilda placeringarna har ofta ingen väl fungerande andrahandsmarknad och syftet är att behålla dessa till dess förfall. Den begränsade handeln innebär att vissa värdepapper har värderats med utgångspunkt i bedömda framtida kassaflöden i samarbete med externa rådgivare. Sammantaget har tillgångar till ett värde av 225 (320) Mkr värderats på detta sätt.

Risk- och känslighetsanalys

Kapitalförvaltningen påverkas av yttre omständigheter som innebär olika former av risker. Man kan indela dessa risker i marknads-, kredit- och operativ risk. Därtill kommer ytterligare en branschspecifik risk nämligen försäkringsrisk. En fördjupad redogörelse för utestående risker i verksamheten finns i not 2.

Den osäkerhet som föreligger på marknaden innebär att förluster på placerings-tillgångarna inte kan uteslutas. För placeringstillgångar där marknadspriser inte finns publicerade föreligger källor till osäkerhet, se not 1 avsnittet Viktiga bedömningar och källor till osäkerhet, samt not 15.

Utveckling förvaltningskostnader

Försäkringsteknisk utredning

Den försäkringstekniska utredningen har utförts av aktuarie Ulrika Taube. Utredningen visar att föreningens försäkringstekniska avsättning uppgår till 40 477 (38 356) Mkr. De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Dessa åtaganden har i den försäkringstekniska utredningen värderats, med stöd av Finansinspektionens allmänna råd, med utgångspunkt i bl.a. aktuella marknadsräntor för motsvarande löptider.

Kostnader

Kostnaderna i försäkringsrörelsen uppgick till 44 (43) Mkr. Ett mått på kostnadseffektivitet är förvaltningskostnadsprocenten, dvs. förhållandet mellan driftskostnaderna och tillgångarnas genomsnittliga marknadsvärde, som uppgick till 0,09 (0,10) procent.

Kostnaderna för år 2012 tas ut genom en fast avgift om 12 kr per försäkring och ett avdrag på försäkringskapitalet om 0,08 procent. Inför år 2012 sänktes avdraget på försäkringskapitalet från 0,10 procent till 0,08 procent. Det fasta avdraget per försäkring var oförändrat. Sammantaget skall avdragen motsvara verksamhetens kostnader och målsättningen är att fortsätta sänka uttaget över tid.

Kollektiv konsolidering

Med kollektiv konsolidering avses tillgångarnas marknadsvärde minskat med finansiella skulder i förhållande till summan av försäkringstekniska skulden baserad på premieinbetalningar och den garanterade räntan samt tidigare allokerade återbäringsmedel.

Årets positiva värdeutveckling på tillgångarna innebär att konsolideringsgraden före beslut om återbäringsränta vid årets slut uppgick till 113 procent.

Styrelsen har beslutat om en policy för kollektiv konsolidering och återbärning i föreningen. I policyn anges att konsolideringsgraden bör ligga inom intervallet 95 – 110 procent med en långsiktig målnivå på 100 procent.

Beslut om att tilldela återbärning för år 2012

Den goda nivån på konsolideringen vid årsskiftet innebar att styrelsen beslutat att efter av aktuarie utförd försäkringsteknisk utredning tilldela medlemmarna en återbärning för verksamhetsåret 2012 om 8 procent före avkastningsskatt och kostnader. Återbärningen tillförs medlemmarnas pensionskapital årsvis i efterskott. Konsolideringsgraden vid årsskiftet efter beslutad återbärning för år 2012 uppgår till 105 procent.

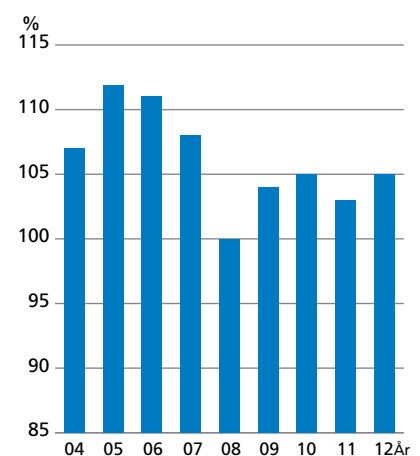
Utvecklingen av solvensen

Solvansen uttrycker hur stor del av den försäkringstekniska skulden som täcks av tillgångarna. Avkastningen på tillgångarna under året har varit positiv och står för förstärkningen av solvensen under året. Utestående åtagande värderas med utgångspunkt i gällande marknadsräntor för stats- och bostadsobligationer. Den genomsnittliga ränta som använts har under året sjunkit marginellt. Sammantaget har solvensgraden under året stigit med 11 procentenheter från 122 procent till 133 procent. Avkastningen har bidragit med en förstärkning med 10 procentenheter och förändringar i värderingen av utestående åtagande har bidragit med en försvagning om 1 procentenhet. Under året inbetalda premier har bidragit med 2 procentenheter genom att den utlovade garanterade räntan är lägre än den ränta som används vid diskonteringen av åtagandet.

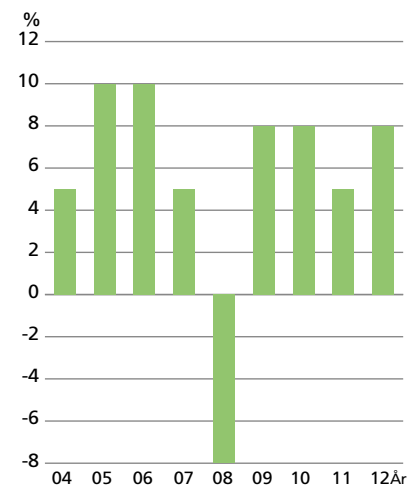
Kapitaltillskott i form av förlagslån

Pensionsavtalet mellan parterna på det statliga avtalsområdet, PA 03, innebär att arbetsgivaren betalar premier till försäkringen Kåpan Tjänste för samtliga anställda men att anställda under 23 år inte tillförs premie. Enligt villkoren i stadgarna skall Kåpan Pensioner emittera ett evigt räntefritt förlagslån till parterna på ett belopp motsvarande de tillförda medlen. Under året har tillförts sådana medel om totalt 22 Mkr. Det emitterade förlagslånet kan endast återbetalas efter beslut av överstyrelsen och godkännande av Finansinspektionen. Förlagslånet utgör därmed en del av tillgängligt riskkapital i föreningen.

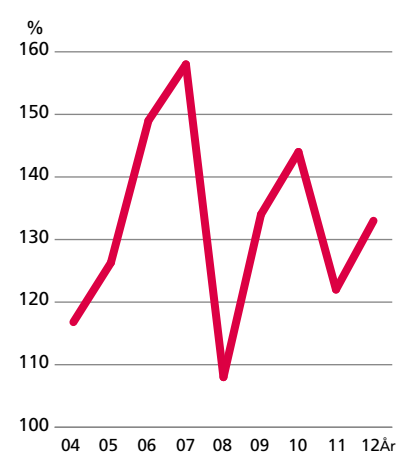
Kollektiv konsolideringsgrad

Återbäringsränta

Solvensgrad

Avkastningsskatt

Föreningen betalar avkastningsskatt för medlemmarnas räkning. Utgångspunkt för skatteberäkningen är marknadsvärdet av föreningens tillgångar efter avdrag för finansiella skulder den 1 januari beskattningsåret. Avkastningen på dessa medel schablonberäknas efter en räntesats som är lika med den genomsnittliga statslåneräntan året innan beskattningsåret. Den framräknade schablonintäkten beskattas därefter med 15 procent. För föreningens vidkommande innebar detta att den inbetalade avkastningsskatten för år 2012 uppgick till 179 (176) Mkr.

Ledningsfunktioner och granskning

Kåpan Pensioners högsta beslutande organ är överstyrelsen. Ledamöterna i överstyrelsen är utsedda av parterna inom det statliga avtalsområdet. Hälften av ledamöterna är utsedda av Arbetsgivarverket och den andra hälften av de fackliga organisationerna. Det sammanlagda antalet ordinarie ledamöter uppgår till 30 med lika många personliga suppleanter. Under året har överstyrelsen hållit ordinarie stämma.

Föreningens operativa verksamhet leds av en styrelse, som består av sex ledamöter med personliga suppleanter. Styrelsen är i likhet med överstyrelsen paritetiskt sammansatt. Styrelsen utser föreningens verkställande direktör. Under året har styrelsen haft sju sammanträden varav ett i form av ett två dagars seminarium. Viktiga frågor som behandlats, utöver förslagen till stämman, är den framtida långsiktiga placeringsinriktningen och hanteringen av risker i förvaltningen. Under året har styrelsen bl.a. uppdaterat och tagit beslut om merparten av föreningens policys. Styrelsen har även gått igenom och analyserat genomförda regelverksförändringar samt gjort konsekvensanalyser av sannolika kommande förändringar. Styrelsen har inom sig utsett ett ersättningsutskott där lönesättningen av verkställande direktören bereds och beslutas. Övriga frågor bereder styrelsen i sin helhet. Ersättningarna till övriga ledande befattningshavare i föreningen beslutas av verkställande direktören i enlighet med den av styrelsen beslutade ersättningspolicyn.

Till ny ordförande i styrelsen och ersättningsutskottet valdes den 28 mars generaldirektören för Arbetsgivarverket Ulf Bengtsson. Han efterträdde Göran Ekström som varit ordförande sedan den 23 februari 2006.

Administration

Föreningen hade förutom verkställande direktören vid årets slut 10 anställda. Medelantalet anställda under året uppgick till 10 (9) personer med den huvudsakliga uppgiften att bedriva kapitalförvaltning och riskkontroll. Statens tjänstepensionsverk (SPV) i Sundsvall anlitas för att administrera försäkringsverksamheten. I uppdraget ligger att utveckla och underhålla föreningens försäkringsadministrativa system, göra premieinbetalningskontroll, utföra försäkrings tekniska beräkningar, utfärda pensionsbesked, upprätthålla en väl fungerande kundtjänst och ombesörja pensionsutbetalningar.

Investeringar

Årets investeringar uppgick till 1 (0) Mkr. Föreningen har under tidigare år uppdaterat och moderniserat merparten av de centrala systemen i verksamheten. Det försäkringsadministrativa systemet skrivs av på 10 år, övriga investeringar på 3 – 5 år.

Utblick inför framtiden

Kåpan Pensioner startade sin verksamhet år 1992 och är sedan år 2003 ickevalsalternativ för den individuella ålderspensionen. Föreningens verksamhet ökar således hela tiden i omfattning vilket ställer större krav på organisationen men ger även stordriftsfördelar och möjligheter till en ökad effektivitet. Med nuvarande utveckling uppnås en balans mellan utbetalningar och inbetalningar ungefär år 2050 vilket innebär att organisationen löpande behöver utvecklas och anpassas.

Under år 2012 har arbete fortsatt med att effektivisera verksamheten och förbereda organisationen inför de förändringar som den stora mängd olika förslag till nya regelverk för föreningens verksamhet som eventuellt kommer att införas samt övriga förändringar i gällande regelverk.

Störst påverkan inför framtiden har valet av modell för beräkningen av marknadsvärdet av föreningens utestående åtaganden.

Den strategiska inriktningen av verksamheten ligger fast och målsättningen är att sänka de redan låga kostnaderna ytterligare. Föreningen har inlett ett fördjupat samarbete med Statens tjänstepensionsverk (SPV) rörande bl.a. samordnade pensionsbesked, koordinerade hemsidor och gemensam kundtjänst. Syftet med samarbete är att ge medlemmarna en bättre information om den statliga tjänstepensionen.

Behandling av årets resultat

Årets resultat på 5 199 276 061 (-4 647 145 918) kronor överförs till övriga fonder. Föreningens egna kapital uppgår därmed per den 31 december 2012 till 13 198 183 975 (8 236 911 273) kronor.

Femårsöversikt

Resultat, Mkr	2012	2011	2010	2009	2008
Premieinkomst	3 935	3 710	3 650	3 417	3 637
Kapitalavkastning, netto	4 904	1 668	3 161	4 283	-5 203
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 296	-1 122	-941	-782	-643
Utbetald återbäring ¹⁾	-260	-159	-77	-96	-163
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	5 378	-4 471	3 956	7 414	-9 597
Årets resultat	5 199	-4 647	3 782	7 236	-9 802

¹⁾ Utbetalningar redovisas som en avdragspost under Eget kapital, Rapport över förändring av eget kapital.

Ekonomisk ställning, Mkr	2012	2011	2010	2009	2008
Totala tillgångar ¹⁾	53 693	46 627	42 703	37 247	30 748
Placeringstillgångar ¹⁾	51 978	45 169	41 451	36 225	29 386
Försäkringstekniska avsättningar	40 477	38 356	29 673	27 800	28 335
Konsolideringskapital	13 198	8 237	13 024	9 305	2 154
Kapitalbas	13 186	8 222	13 005	9 292	2 153
Erforderlig solvensmarginal	1 619	1 534	1 187	1 112	1 133

¹⁾ Placeringstillgångar till verkligt värde och övriga tillgångar till bokfört värde.

Nyckeltal, procent	2012	2011	2010	2009	2008
Förvaltningskostnader ¹⁾	0,09	0,10	0,11	0,12	0,13
Totalavkastning	10,5	3,9	8,2	13,8	-15,6
Återbärränta	8,0	5,0	8,0	8,0	-8,0
Konsolideringsgrad	105	103	105	104	100
Solvensgrad	133	122	144	134	108

¹⁾ I förhållande till genomsnittliga tillgångar.

Totalavkastning per tillgångsslag ¹⁾

	Marknadsvärde 2012-12-31		Marknadsvärde 2011-12-31		Total- avkastning i procent ²⁾ 2012
	Mkr	%	Mkr	%	
Aktierelaterade	14 712	27,4%	12 625	27,1%	16,5
Räntebärande ³⁾	30 686	57,2%	25 363	54,4%	8,3
Fastighetsrelaterade	5 027	9,4%	4 978	10,7%	9,4
Övriga placeringar	2 151	4,0%	2 825	6,1%	1,6
Övriga tillgångar	1 117	2,0%	836	1,7%	-
Summa tillgångar	53 693	100,0%	46 627	100,0%	10,5

¹⁾ Definieras i relation till vilket underliggande tillgångsslag som genererar avkastningen.

²⁾ Daglig tidsviktning av placeringarna i relation till värdeförändringar, ränteintäkter och utdelningar.

³⁾ Avkastningen på derivatinstrument som tecknats för att minska ränterisken i utestående försäkringsåtaganden är inkluderad i avkastningen för räntebärande placeringstillgångar.

Resultaträkning

Mkr	Not	2012	2011
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse			
Premieinkomst	3	3 935	3 710
Kapitalavkastning, intäkter	4	2 723	1 981
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	2 211	1 308
Utbetalda försäkringsersättningar	6	-1 296	-1 122
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar		-2 121	-8 684
Driftskostnader	7	-44	-43
Kapitalavkastning, kostnader	8	-30	-293
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9	0	-1 328
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		5 378	-4 471
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		5 378	-4 471
Avkastningsskatt	10	-179	-176
Årets resultat tillika totalresultat		5 199	-4 647

Rapport över totalresultat

Mkr	2012	2011
Årets resultat	5 199	-4 647
Övrigt totalresultat	0	0
Summa totalresultat	5 199	-4 647

Balansräkning

Mkr	Not	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	11	12	15
Placeringstillgångar			
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	12	21 686	19 708
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13	30 043	24 951
Derivat	14	249	510
	15	51 978	45 169
Fordringar			
Övriga fordringar	16	52	29
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	2	1
Kassa och bank		1 191	1 015
		1 193	1 016
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		455	394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		3	4
		458	398
Summa tillgångar		53 693	46 627
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget Kapital			
Andra fonder			
Övriga fonder		7 613	12 520
Evigtt förlagslån		386	364
Årets resultat tillika totalresultat		5 199	-4 647
		13 198	8 237
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	19, 20	40 463	38 339
Avsättning till oreglerade skador	21	14	17
		40 477	38 356
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Skatt		11	12
Skulder			
Övriga skulder	22	5	20
		5	20
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2	2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		53 693	46 627
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter	23	0	192
Åtaganden	23	17 827	22 041

Rapport över förändring av eget kapital

2012

Mkr	Övriga fonder	Evigt förlagslån	Årets totalresultat	Eget kapital
Ingående eget kapital föregående räkenskapsår	12 520	364	-4 647	8 237
Vinstdisposition 2011	-4 647		4 647	0
Under räkenskapsåret utbetald återbäring	-260			-260
Omförda medel enligt stadgarna		22		22
Årets resultat tillika totalresultat 2012			5 199	5 199
Utgående eget kapital räkenskapsåret	7 613	386	5 199	13 198

2011

Mkr	Övriga fonder	Evigt förlagslån	Årets totalresultat	Eget kapital
Ingående eget kapital föregående räkenskapsår	8 897	345	3 782	13 024
Vinstdisposition 2010	3 782		-3 782	0
Under räkenskapsåret utbetald återbäring	-159			-159
Omförda medel enligt stadgarna		19		19
Årets resultat tillika totalresultat 2011			-4 647	-4 647
Utgående eget kapital räkenskapsåret	12 520	364	-4 647	8 237

Kassaflödesanalys

Mkr	1 jan – 31 dec 2012	1 jan – 31 dec 2011
Den löpande verksamheten ¹⁾		
Resultat före skatt	5 378	-4 471
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet ²⁾	-86	8 708
Betald avkastningsskatt	-179	-176
Utbetald återbäring ³⁾	-260	-159
Förändring av övriga rörelsefordringar	-83	-58
Förändring av övriga rörelseskulder	-17	28
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 753	3 872
Investeringsverksamheten		
Investering i anläggningstillgångar	-1	0
Försäljning av finansiella placeringstillgångar	31 408	40 316
Köp av finansiella placeringstillgångar	-36 006	-44 054
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-4 599	-3 738
Finansieringsverksamheten		
Inbetalda utjämningsavgifter	22	19
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	22	19
Årets kassaflöde	176	153

Förändring av likvida medel

Mkr	2012	2011
Likvida medel vid årets början	1 015	862
Årets kassaflöde	176	153
Likvida medel vid årets slut ⁴⁾	1 191	1 015

¹⁾ Varav	2012	2011
Ränteinbetalningar	1 333	1 225
Ränteutbetalningar	180	132
Erhållna utdelningar	460	347

²⁾ Varav	2012	2011
Avskrivningar	4	4
Orealiserade vinster	-2 313	-1 308
Orealiserade förluster	102	1 328
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	2 121	8 684

³⁾ Utbetald återbäring tas direkt från Övriga fonder.

⁴⁾ Likvida medel består av kassa och bankmedel.

Noter

Samtliga belopp i följande noter är angivna i miljontals kronor om inte annat anges.

NOT 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2012 och avser Kåpan pensioner försäkringsförening (Kåpan Pensioner) som är en försäkringsförening med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Smålandsgatan 12, Stockholm och organisationsnummer är 816400-4114. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 19 februari 2013. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 20 mars 2013.

Årsredovisningen är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2008:26 med tillägg i FFFS 2009:12 samt Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2.

Kåpan Pensioner tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning det är möjligt enligt svensk lag på redovisningsområdet.

En ny försäkringsrörelselag trädde i kraft 1 april 2011. Försäkringsföreningar som var verksamma när lagen trädde i kraft ska före utgången av år 2014 ansöka om tillstånd enligt den nya lagen men till dess att tillståndsfrågan prövats slutligt ska föreningen fortsätta driva verksamheten och även i övrigt omfattas av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar och fortsätta att tillämpa äldre föreskrifter med stöd av registreringen enligt den nya försäkringsrörelselagen. Regeringen lät under 2011 en särskild utredare lämna förslag angående hur Solvens II-direktivet ska genomföras i svensk rätt. På tjänstepensionsområdet föreslår denna utredning att en ny form av institut ska införas i Sverige – tjänstepensionsinstitut, och föreslår att bestämmelser om tjänstepensionsrörelse ska tas in i en ny fristående lag. I samband med omvandlingen av understödsföreningarna ska föreningarnas nuvarande registrering kunna omvandlas till ett motsvarande verksamhetstillstånd för tjänstepensionsrörelse med en övergångsperiod fram till och med år 2015. Kåpan Pensioner avaktar regeringens beslut i frågan om den föreslagna lagen för tjänstepensionsinstitut.

Förutsättningar vid upprättande av den finansiella rapporten

Kåpan Pensioners funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Finansiella tillgångar och skulder värderas till verkligt värde. Övriga tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att försäkringsföretagets ledning gör bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

En källa för bedömningar och osäkerheter är värdet på de åtaganden som ligger i de försäkringskontrakt som föreningen har tecknat. En annan källa till bedömningar och osäkerhet är värderingen av finansiella tillgångar för vilka det inte finns något observerbart marknadspris. För dessa instrument används antingen objektiva externa värderingar eller ett värde baserat på en bedömning av förväntade framtida kassaflöden. Vid behov kompletteras dessa värderingar med ytterligare bedömningar beroende på osäkerheten i marknadsituationen.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och

framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till svenska kronor efter balansdagens valutakurs.

Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto inom raden Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader. Terminkontrakt i utländsk valuta används i huvudsak för att eliminera valutakursrisken i utländska aktier och andelar.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringskontrakt redovisas och värderas i resultat- och balansräkning i enlighet med sin ekonomiska innebörd. Samtliga kontrakt redovisas som försäkringsavtal. Klassificeringen baseras på att föreningen garanterar en viss ränta på inbetalade premier samt ett antal övriga åtaganden som innebär att föreningen tar på sig en betydande försäkringsrisk i relation till försäkringstagaren.

Premieinkomst

Premieinkomsten för året består av emottagna premier.

Premieinkomsterna för Kåpan Tjänste avser under året inbetalda premier med avdrag för så kallade utjämningsavgifter enligt förenings stadgar. För Kåpan Plus, Kåpan Extra och Kåpan Ålderspension motsvarar premieinkomsten vad som inbetalats under året.

Livförsäkringsavsättning

Samtliga livförsäkringsavsättningar avser tjänstepensioner och värderas enligt principerna i EU:s tjänstepensionsdirektiv. Det innebär att föreningens åtagande värderas enligt så kallade aktsamma antaganden. Avsättningen beräknas enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om val av räntesats för att beräkna livförsäkringsavsättningar (FFFS 2008:23). Det innebär att avsättningen marknadsvärderas med utgångspunkt i gällande marknadsräntor för motsvarande löptider som gjorda åtaganden. Livförsäkringsavsättningen motsvarar beräknat kapitalvärde av föreningens åtaganden. Antaganden om framtida dödlighet, ränta, driftskostnad och skatt har beaktats. Samtliga dödlighetsantaganden som görs är könsberoende. Utbetalade pensioner beräknas dock utifrån könsneutrala antaganden. Antagandet om driftskostnader förväntas motsvara framtida faktiska kostnader för administrationen.

Avsättning för oregrerade skador

Avsättningen utgörs av sjukräntor för anställda inom PA-91-avtalet som vid utgången av 2011 var arbetsoförmögna minskat med eventuella slutbetalningspremier för de samma under 2012. Föreningens aktuarie beräknar avsättningen. Förändring i oregrerade skador redovisas i not 21.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning, intäkter

Intäkter avse avkastning på placeringstillgångar i form av utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Kostnader för placeringstillgångar utgörs av kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

Samtliga placeringstillgångar värderas till verkligt värde. Skillnaden mellan värderingen och anskaffningsvärdet är en orealiserad vinst eller förlust som redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust.

forts. Not 1

Realiserad vinst eller förlust är skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Kostnaden redovisas som skattekostnad.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är inte en skatt på föreningens resultat, utan betalas av föreningen för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Kostnaden redovisas som skattekostnad.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar som förvärvas av Kåpan Pensioner redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar (se nedan) och eventuella nedskrivningar. Immateriella tillgångar skrivs av på mellan tre till fem år från det datum då de är tillgängliga för användning. Det försäkringsadministrativa systemet skrivs av på 10 år.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen är aktier och andra egen kapital instrument, räntebärande värdepapper, förlagslån och olika former av derivat.

Förvärv och avyttring av finansiella instrument redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då föreningen förbinder sig att förvärva eller avyttra instrumentet.

Kåpan Pensioner har som princip att värdera samtliga placeringstillgångar till verkligt värde via resultaträkningen (fair value option) dels därför att föreningen löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden, dels därför att när det gäller räntebärande tillgångar så reducerar detta en del av den redovisningsmässiga inkonsekvens och volatilitet som annars uppstår när livförsäkringstekniska avsättningar löpande omvärderas genom en diskontering med en aktuell ränta.

Följande punkter sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrumenten i redovisningen.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknads-transaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av föreningens finansiella instrument har ett verkligt värde baserat på priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så erhålls en uppskattning av det verkliga värdet genom tillämpning av modellbaserad värderingsteknik enligt följande:

För onoterade aktier så tar respektive extern portföljförvaltare fram värderingen baserat på tillgänglig prisinformation. Normalt sett föreligger en tidsmässig förskjutning i denna värdering med 1 – 3 månader. Detta innebär att värderingarna per 2012-12-31 typiskt sett baseras på värdebesked från förvaltarna framtagna under perioden 2012-09-30 – 2012-11-30.

För vissa finansiella instrument erhålls uppgifter om verkligt värde genom en bedömning av värdet. Värderingen görs då i regel med utgångspunkt i en uppskattning av det förväntade framtida kassaflödet. Kåpan Pensioner utvärderar värderingen med regelbundna intervaller och prövar dess

giltighet genom att bedöma dess rimlighet och att använda parametrar och prognoser som överensstämmer med den faktiska utvecklingen.

För vissa räntebärande placeringar har en modellbaserad kassaflödesvärdering av den underliggande företagslåneportföljen i respektive placering legat till grund för värderingen.

Derivatinstrument

Derivatinstrument tas upp till det verkliga värde utifrån det värde som erhålls från motpart där verkligt värde beräknats med hjälp av en värderingsmodell som är etablerad på marknaden för värdering av den typ av derivatinstrument som det är fråga om.

Viktiga bedömningar samt källor till osäkerhet

Som framgår av ovanstående avsnitt, Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad, baseras värderingen till verkligt värde på värderingsmodeller. En sådan värdering grundas till del på observerbara marknadsdata och till del, i avsaknad av sådana, på antaganden om framtida förhållanden. Värderingar som inte baseras på publicerade prisnoteringar innebär osäkerhet.

Graden av osäkerhet varierar och är störst när framtidsantaganden måste göras som inte grundas på observerbara marknadsförhållanden. För vissa av antagandena kan mindre justeringar ge betydande effekt på det uppskattade värdet. När placeringarna blir aktuella att realisera i framtiden kan det verkliga uppnådda försäljningspriset komma att avvika från tidigare uppskattningar, vilket kan ge en betydande positiv eller negativ resultat effekt.

Som också framgår av avsnittet föreligger beträffande onoterade aktier en tidsfördröjning beträffande värderingstidpunkten. I en marknad med sjunkande marknadspriser innebär detta att de uppskattade verkliga värdena överskattas och vice versa.

Finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex leverantörsskulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma föreningen till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Persondatorutrustning kostnadsförs vid anskaffningstidpunkten. Konst för utsmyckningsändamål värderas till anskaffningsvärde.

Pensioner

Anställda i föreningen har individuellt baserade pensionsplaner med utgångspunkt i pensionsavtalet för bank- och försäkringsanställda. Pensionen är tryggad genom försäkringsavtal. Avgifter till dessa redovisas som en driftskostnad i resultaträkningen.

Evigt förlagslån

Enligt gällande pensionsavtal betalar arbetsgivaren för varje anställd premie till föreningen för tjänstepensionsförsäkring. Premiens storlek regleras i gällande pensionsavtal. Arbetsgivaren betalar även avgift för anställd som omfattas av pensionsavtal men som inte uppnått 23 års ålder och därför inte tillgodoräknas premier för den kompletterande ålderspensionen (Kåpan Tjänste). I enlighet med föreningens stadgar tillförs dessa icke allokerade avgifter föreningen som ett räntefritt evigt förlagslån från parterna på det statliga avtalsområdet.

NOT 2 Upplysningar om väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Föreningens redovisade resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten. Nedanstående not omfattar en beskrivning av riskhanteringsorganisationen samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syftet med föreningens riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra de största riskerna som företaget är exponerat för. Ett viktigt syfte är även att bedöma om risknivån är godtagbar i förhållande till den solvens som föreningen har vid var tidpunkt.

Finansiella risker, där främst marknads-, kredit- och likviditetsrisker ingår, kan hanteras på två principiella sätt. Dels kan åtgärder vidtas som reducerar effekten av finansiella risker, detta sker inom ramen för riskhanteringsprocessen. Dels kan kapital allokteras till en buffert för att täcka förluster som de finansiella riskerna kan komma att generera.

Föreningens riskhanteringsorganisation är uppbyggd enligt följande.

Huvudansvaret för de risker som föreningen är utsatt för ligger på styrelsen. Styrelsen fastställer de riktlinjer som ska gälla för riskhantering, riskrapportering, intern kontroll och uppföljning, samt att det finns en samlad funktion i företaget för riskkontroll- och att det finns en samlad funktion för regelefterlevnad (compliance). Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret för riskhantering till olika andra funktioner i föreningen: VD, Kapitalförvaltningschefen, complianceansvarig, och Risk Manager. Instruktionerna revideras regelbundet av styrelsen för att säkerställa att de korrekt återspeglar verksamheten. Försäkringsrisker analyseras fortlöpande av föreningens aktuarie. Konsulter anlitas vid behov.

Implementering och uppföljning av styrdokument och rutiner i organisationen är ett kontinuerligt arbete, där styrdokument och rutiner kontrolleras och revideras regelbundet för att säkerställa att de korrekt återspeglar gällande marknadsvillkor samt aktuella villkor i föreningens försäkringsprodukter.

Genom löpande utbildningsaktiviteter samt tydliga processer säkerställs att riskkontrollen fungerar i hela organisationen och att varje anställd förstår sin roll och sitt ansvar. Att detta är uppfyllt kontrolleras av styrelsen genom sina beslut om årligen återkommande oberoende granskning som genomförs av internrevisionen.

Risker i försäkringsverksamheten

Föreningens åtaganden består av avgiftsbetalad pensionsförsäkring med garanterad avkastning. Den risk som föreligger beträffande dessa försäkringar är att föreningen inte kan infria sina förpliktelser. För att begränsa risken för att detta skall inträffa görs de åtaganden som ligger till grund för beräkning av garanterade pensionsbelopp med säkerhetsmarginaler.

Försäkringsrisken består av flera olika delar där nivån på medlemmarnas garanterade avkastning är den största. En risk är livsfallsrisken, som påverkas av antaganden kring livslängd, och som avser att den faktiska livslängden blir längre än den antagna lägre dvs medlemmarna blir äldre än vad som är antaget, vilket leder till att utbetalningar av ålderspensioner görs under en längre tid. En högre livsfallsrisk innebär att de försäkrings-tekniska avsättningar som föreningen gjort för att täcka kommande pensionsutbetalningar inte fullt ut täcks av gjorda avsättningar. För föreningen som har en utbetalningstid för huvuddelen av pensionskapitalet under 5 år, under den period när medlemmarna är mellan 65 – 70 år, så är livsfallsrisken relativt liten jämfört med den typ av pensioner som betalas ut livslångt. I och med pensionsavtalet PA 03 har föreningen fått en successivt ökande andel livslånga pensioner genom den individuella ålderspensionen. Över tiden kommer därmed livslängdsrisken att öka i verksamheten.

Dödsfallsrisk, sjukfallsrisk och annullationsrisk är tre andra typer av risker, som inom föreningens verksamhet bedöms vara marginella. Begreppet dödsfallsrisk avser dödsfallsersättningar, dvs. ersättningar som betalas ut i samband med dödsfall. Sjukfallsrisk innebär att sjukligheten hos de försäkrade blir högre än man räknat med i de gjorda antagandena, eller att avveckling av pågående sjukfall tar längre tid än man antagit.

Annullationsrisk avser att försäkringstagaren gör uppehåll i premiebetalningarna, eller återköper eller för över sin försäkring till någon annan. Avsättningarna i föreningen görs enligt det regelverk som syftar till att åtaganden alltid ska kunna infrias. Försäkringsrisk omfattar både risken att försäkringsutfallet under det kommande året blir ovanligt ogynnsamt (slumprisk, avsättning för ej intjänad premie, och kvardröjande risker) och att avvecklingen av oreglerade skador blir dyrare än beräknat (parameterfel). Beräkningarna av bästa skattning, slumprisk och annullationsrisk baseras på faktiska bestånd på balansdagen. Merparten av dessa risker ligger utanför ramen för föreningens nuvarande verksamhet t.ex. innebär pensionsavtalet PA 03 att Kåpans ansvar för slutbetalning av återstående premier till pension vid bl.a. sjukdom upphör över tid.

2012

Antagande	Förändring i antagande	Förändring i avsättning, Mkr
Livslängdsökning	20 %	511
Kostnadsinflation	20 %	109
Diskonteringsränta	1%-enhet	-5 382

2011

Antagande	Förändring i antagande	Förändring i avsättning, Mkr
Livslängdsökning	20 %	491
Kostnadsinflation	20 %	164
Diskonteringsränta	1%-enhet	-5 224

Hantering av ränterisker i utestående försäkringsåtaganden

De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Dessa åtaganden har i den försäkringstekniska avsättningen värderats, i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, med utgångspunkt i aktuella marknadsräntor för motsvarande löptider.

Under året har effekten av förändringar av marknadsräntorna inneburit att värdet på gjorda åtaganden har stigit i värde med 646 (7 238) Mkr. För att minska den utestående ränterisken i gjorda åtaganden har avtal om olika former av räntesäkringar tecknats. Avtalen innebär att den fasta räntan i åtagandena byts mot en rörlig ränta med en mindre risk för värdeförändring. Utestående avtal om räntesäkring omfattade totalt 6 100 (11 975) Mkr. Värdeförändringen för räntesäkringarna uppgår till -30 (740) Mkr. Den sammanlagda resultateffekten och negativa påverkan på solvensen uppgår därmed till 676 (6 498) Mkr.

Hantering av matchningsrisk

Föreningens sammantagna utestående ränterisk (matchningsrisk) är en sammanvägning av de räntebärande tillgångarna och den utlovade pensionsutbetalningen inklusive den garanterade räntan på medlemmarnas sparande fram till dess utbetalning. Matchningsrisken definieras som den ränterisk som kan beräknas som skillnaden mellan durationen på samtliga tillgångar inklusive räntederivat och durationen på pensionskulden. Utestående matchningsrisk mäts som ränterisktäckningsgrad. Ränterisktäckningsgraden bör enligt styrelsens beslut ej understiga 30 procent och skall löpande anpassas till utvecklingen av solvensgraden och behovet av räntesäkring av utställda åtaganden. Ränterisktäckningsgraden uppgår till 52,7 procent. Det föreligger en betydande osäkerhet kring vilken metod för diskontering som skall tillämpas i framtiden. Det utkast till nya regler som erhållit från arbetet inom EU innebär att dagens metod sannolikt ersätts med en kombination av marknadsräntan och en fast angiven framtida ränta. Under 2012 bytte föreningen beräkningsmetod, jämfört med tidigare år, och beräknar ränterisktäckningsgraden med utgångspunkt i en modell som utgår från marknadsräntan för de första kommande 10 åren och därefter en successiv anpassning till en fast s.k. makroränta på 4,2 procent. Anpassningen från tioårspunkten beräknas med hjälp av en allmänt vedertagen beräkningsmetod kallad Smith-Wilson-teknik.

forts. Not 2

Utestående löptider på räntebärande tillgångar och skulder

2012	högst 1 år	1-3 år	3-5 år	5-10 år	+10 år	utan ränta	Summa nominellt	Summa marknadsvärde
Tillgångar								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 302	4 492	21 166	5 533	408	0	32 901	30 043
Räntederivat	70						70	70
Skulder								
Livförsäkringsteknisk avsättning	-1 444	-3 293	-3 482	-8 755	-42 474	-14	-59 462	-40 477
Kumulativ exponering	-72	1 199	17 684	-3 222	-42 066	-14	-26 491	-10 364
2011	högst 1 år	1-3 år	3-5 år	5-10 år	+10 år	utan ränta	Summa nominellt	Summa marknadsvärde
Tillgångar								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 269	6 653	15 001	5 458	1 151	0	29 532	24 951
Räntederivat	556						556	556
Skulder								
Livförsäkringsteknisk avsättning	-1 288	-3 042	-3 304	-8 246	-41 065	-17	-56 962	-38 356
Kumulativ exponering	537	3 611	11 697	-2 788	-39 914	-17	-26 874	-12 849

Matchningsrisk hanteras även genom att föreningen regelbundet genomför s k ALM-studier, dvs en beräkningsteknisk utvärdering för att finna en optimal mix av olika tillgångsslag som kan matcha skulderna över tid, för att säkerställa att tillgångarna alltid räcker till för att täcka skulderna i den takt de förfaller till betalning. Föreningen har under året anlitat en investmentbank för att, i samarbete med föreningen, utföra en s k ALM-studie. Syftet med studien var att fastställa den optimala sammansättningen av föreningens tillgångsslag och skuldsäkringsstrategi för att bäst kunna balansera föreningens långsiktiga åtaganden.

Mål, principer och metoder för hantering av finansiella risker

I föreningens verksamhet uppstår olika typer av finansiella risker som marknadsrisk, kreditrisk, likviditetsrisk. Utöver dessa förekommer även operativa risker, legala risker och strategiska risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har föreningens styrelse fastställt en placeringspolicy med riktlinjer och instruktioner för finansverksamheten och för funktionen för riskkontroll.

Allmänna mål för riskhantering

Föreningens tillgångar skall placeras på det sätt som bäst gagnar medlemmarnas intressen, och överdriven riskkoncentration skall undvikas genom tillbörlig diversifiering mellan och inom olika tillgångsslag. Tillgångarna skall, med beaktande av föreningens försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att föreningens betalningsberedskap är tillfredsställande, och att en tillräcklig förväntad avkastning uppnås inom ramen för en aktsam förvaltning. I verksamhet som rör tjänstepensionsförsäkring ska enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), som fortfarande tillämpas av föreningen enligt nu gällande övergångsregler för understödsföreningar, de tillgångar som motsvarar försäkringsteknisk avsättning värderas och förvaltas på ett aktsamt sätt. Bestämmelserna om aktsamhet har sin grund i det s.k. tjänstepensionsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut). Aktsamhetsprincipen ("the prudent person rule") innebär att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som den enskilde förmånstagaren själv skulle göra om han eller hon hade den kompetens och kunskap som behövs.

Allmänna principer för riskhantering

Risntagandet i föreningen skall vara rimligt i förhållande till gjorda åtaganden. Detta efterlevs genom ett begränsat risktagande inom ramen för de krav som ställs på matchning, diversifiering och risktagande. Risktagandet skall också, vid varje tidpunkt, stå i rimlig proportion till föreningens riskkapital, långsiktiga mål för avkastningen vilket uttrycks som nivå på de garanterade åtagandena, och förväntad återbäringränta.

Metoder för riskhantering

Värdefall på tillgångssidan kan begränsas med i princip tre olika metoder. Den första metoden är att sprida riskerna på olika tillgångsslag genom att bygga upp en diversifierad investeringsportfölj, t ex aktier, räntebärande placeringar, fastigheter osv. Att sprida riskerna med diversifiering är en grundläggande regel inom kapitalförvaltning. Den andra metoden innebär att sälja riskfyllda tillgångar när portföljen minskar i värde för att på så vis skydda kapitalet, men metoden innebär samtidigt att sälja när priset är lågt och det är inte en bra förvaltningsstrategi. Den tredje metoden är att använda s.k. kapitalskyddade placeringar, som exempelvis obligationer, där utgivaren åtagit sig att återbetala minst det nominella beloppet på förfallodagen, oavsett hur marknaden har utvecklats. Ytterligare en metod att begränsa risken för förluster är att inte investera alltför mycket i ett och samma bolag (eller concern), även detta är en form av diversifiering. Operativa risker, däremot, begränsas genom regelbunden översyn av rutiner och arbetssätt och genom att styrelsen regelbundet låter utföra en oberoende granskning av verksamheten och av såväl tillgångsförvaltningen som hanteringen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Hantering av ränterisk

Ränterisken uttrycker den förändring av marknadsvärdena på ränterelaterade instrument som uppstår vid rörelser i det allmänna ränteläget. Värdeförändringen, och därmed risken, är kopplad till vilken räntebindningstid (duration) respektive instrument och hela investeringsportföljen har vid varje tidpunkt. Ränterisken i placeringar i ränterelaterade instrument mäts med utgångspunkten att varje dags räntebindning ökar ränterisken och ökar med åtagandenas löptid. Genomsnittlig räntebindningstid är ett elasticitetsmått avseende ränterisk som anger effekten när samtliga marknadsräntor förändras lika mycket (parallellskifte). Räntebindningstiden för ett givet instrument beräknas genom att väga tiden till varje framtida kassaflöde, detta kallas även för instrumentets duration.

Den sammanlagda utestående ränterisken vid en förändring av diskonteringsräntan med 1 procentenhet uppgår till 3 818 (3 691) Mkr.

Hantering av aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker på grund av förändringar i dess kurs på aktiemarknaden. För att minska aktierisken i aktieportföljen bör en, i förhållande till portföljens storlek, god diversifiering av innehaven eftersträvas.

För aktierelaterade instrument mäts risken genom att analysera hur mycket marknadsvärdet påverkas av fallande eller stigande aktiekurser. I avsnittet "känslighetsanalys", nedan, redogörs för den utestående aktiekursrisken. Den sammanlagda utestående aktierisken vid en kursförändring om 10 procentenheter uppgår till 1 751 (1 518) Mkr.

forts. nästa sida

forts. Not 2

Hantering av fastighetsprisrisk

Fastighetsprisrisk är risken för att marknadsvärdet på en fastighetsplacering sjunker i värde. Fastighetsprisrisk mäts som en minskning av fastighetsplaceringarnas marknadsvärde. Den sammanlagda utestående fastighetsprisrisken vid en värdeförändring om 10 procentenheter uppgår till 347 (360) Mkr.

Hantering av valutarisk

Valutarisk uppstår till följd av värdeförändringar i tillgångar och skulder som följd av förändringar i valutakurserna. Valutarisken mäts som en procentuell andel av de utländska tillgångar som ej är valutasäkrade. För föreningen är samtliga åtaganden på skuldsidan i svenska kronor. Därmed är samtliga tillgångar, som är i utländsk valuta och ej valutasäkrade, behäftade med valutarisk. Exponering för valutarisk får, enligt styrelsens beslut, inte överstiga 10 procent av de totala tillgångarnas värde.

Valutaexponeringen uppgår efter valutasäkring till 7,1 (8,7) procent av placeringstillgångarnas värde. Bruttoexponeringen, dvs. valutaexponering utan valutaterminer, uppgår till 12 916 (12 782) Mkr. Den sammanlagda utestående valutarisken beräknas vid en förändring av valutakurserna på 10 procentenheter uppgår till 379 (371) Mkr.

Valutaexponeringens fördelning i olika valutor:

	2012	2011
USD	9,5%	10,3%
EUR	0,6%	1,2%
GBP	-1,7%	-1,0%
AUD	-0,6%	-0,9%
JPY	-0,1%	-0,7%
CHF	-0,3%	-0,1%
Övriga	-0,3%	-0,1%
	7,1%	8,7%

Hantering av kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för förlust om motparten inte fullgör sina betalningsförpliktelser. Kreditrisk kan, med vissa antaganden, ses som skillnaden i värdering av ett värdepapper med kreditrisk, och värderingen av en riskfri obligation med likartade villkor och samma duration. Skillnaden (räntedifferensen) kallas för kreditspread, och definieras som skillnaden i ränta mellan en riskfri obligation utgiven av staten, och vad en utgivare som kan gå i konkurs (t.ex. ett företag) får betala.

Kreditrisken mäts genom en beräkning av hur marknadsvärdet på tillgångar med kreditrisk förändras, om skillnaden mellan den riskfria räntan och räntan på tillgångar med kreditrisk förändras med ett visst antal procent. Den sammanlagda utestående kreditrisken beräknad med ett antagande om en fördubbling av noterade kreditspread uppgår till 1 611 (2 163) Mkr.

	Fem största exponeringarna, fastighetsbolag		Fem största exponeringarna ej kreditinstitut	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
1.	2,44%	1,46%	1.	2,06%
2.	0,50%	0,82%	2.	1,73%
3.	0,40%	0,60%	3.	1,63%
4.	0,10%	0,50%	4.	1,62%
5.	0,00%	0,49%	5.	1,45%
Kvot ¹⁾	3,44%	3,87%	Kvot ¹⁾	8,49 %

	Fem största exponeringarna, kreditinstitut		Fem största exponeringarna säkerställda obl.	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
1.	9,14%	8,45%	1.	6,62%
2.	8,17%	7,38%	2.	5,93%
3.	7,98%	7,26%	3.	5,88%
4.	7,92%	6,08%	4.	5,37%
5.	7,32%	5,29%	5.	3,56%
Kvot ¹⁾	40,53%	34,46%	Kvot ¹⁾	27,36%

Samtliga procentsatser uttryckta som andel av nuvärdet av FTA på balansdagen, och ingår i föreningens regelbundet återkommande rapportering av skuldtäckning till Finansinspektionen

¹⁾ Koncentrationskvoten beräknas enligt $CR_m = \sum [i^2]$ där summan beräknas över de 5 största innehaven (m = 5).

Hantering av motpartsrisk

Föreningen placerar sitt kapital i många olika tillgångsslag. Motpartsrisk är ett mått på sannolikheten att en motpart inte kan fullfölja sina betalningsåtaganden. Risken hanteras genom att värdet av en enskild placering begränsas enligt styrelsens beslut om hur placeringar får göras. Begränsningarna omfattar hela grupper eller koncerner och samtliga värdepapperstyper.

Med en grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet ur risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Översiktlig redogörelse för gällande begränsningar och utestående risker

Gällande begränsningar i placeringenspolicy för placering med utgångspunkt i bedömd kreditvärdighet i form av rating:

2012				
Kreditvärdighet	Av totala tillgångar	Maximalt /motpart	Av totala tillgångar	Största motparts-exponering
Mycket hög	50%	5,0% ¹⁾	36,5%	2,2%
Hög	25%	2,5% ²⁾	9,0%	1,3%
Medel	10%	1,0%	5,1%	0,9%
Låg	5%	0,5%	4,1%	0,4% ³⁾

2011				
Kreditvärdighet	Av totala tillgångar	Maximalt /motpart	Av totala tillgångar	Största motparts-exponering
Mycket hög	50%	5,0% ¹⁾	33,1%	2,2%
Hög	25%	2,5% ²⁾	8,7%	1,6%
Medel	10%	1,0%	5,6%	0,8%
Låg	5%	0,5%	3,6%	0,5% ³⁾

¹⁾ Svenska bostadsinstitut max 10 %

²⁾ Statligt helägda bolag max 5 %

³⁾ Exklusivt av styrelsen beslutade undantag, om sådana finns.

För obligationer och andra skuldförbindelser utfärdade eller garanterade av svenska staten är begränsningen satt till 65 procent, vilket också utgör den övre gränsen för den totala andelen ränterelaterade instrument enligt den beslutade strategiska fördelningen över olika tillgångsslag.

Hantering av kassaflödesrisk

Föreningen hanterar kassaflödesrisken genom att, vid varje tidpunkt, säkerställa att de lätt omsättningsbara tillgångarna täcker pensionsutbetalningarna för minst tre år framåt i tiden. Föreningen har ett betydligt större inflöde av premier än utflöde av pensionsbetalningar, vilket gör att kassaflödesrisken är begränsad. Kassaflödesrisken mätt som kvoten mellan nuvärdet av tre års pensionsutbetalningar och marknadsvärdet av räntebärande papper med rating AAA uppgår till 34,74 (42,53) procent.

Hantering av transaktionsrisk (settlementrisk)

Transaktionsrisk innebär risk för att en förmedlande part inte kan fullgöra sitt åtagande i samband med en transaktion av ett finansiellt instrument, och därmed orsaka någon av parterna en förlust. Risken hanteras genom att handel med värdepapper endast får ske med värdepappersbolag godkända av den svenska tillsynsmyndigheten, eller av motsvarande utländsk myndighet, då det gäller utländska värdepappersbolag. Vid handel med värdepapper, som inte är föremål för clearing, genom svensk tillsynsmyndighet eller av motsvarande utländsk myndighet godkänt clearinghus, får dock endast motpart utgöras av värdepappersbolag som ingår i bankkoncern med mycket hög kortfristig kreditvärdighet. Föreningens värdepapper ska förvaras i depå hos värdepappersinstitut godkända av den svenska tillsynsmyndigheten eller motsvarande utländsk myndighet då det gäller utländskt värdepappersinstitut.

forts. Not 2

Bedömning av nivån på de samlade riskerna i verksamheten

Med marknadsrisk avses förändringen i värdet av en finansiell tillgång när priset som bestämmer tillgångens värde förändras. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prISRISKER. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisker, valutarisken och aktiekursrisker (prisrisk). Känsligheten för prisförändringar är olika för olika tillgångslag. Aktier är generellt sett mer känsliga för prisförändringar än ränteplaceringar.

Då det gäller aktier är det framför allt kursrisken som beaktas. Då det gäller utländska placeringar tillkommer även valutarisk. Styrelsen har fastställt en placeringspolicy som bl.a. begränsar aktiekursrisken. Aktieportföljen skall vara väl diversifierad så att förlusten i enskilda placeringar inte utgör alltför stor risk för förvaltningsresultatet som helhet. Riskspridningen skall dessutom ske genom placeringar i olika branscher och på olika marknader.

Känslighetsanalys

Riskvariabel	Placerings-tillgångar	Påverkan på livförsäkrings-avsättning	Eget kapital
Värdenedgång på aktier, 10%	-1 751	-	-1 751
Värdenedgång, fastighetsrelaterat, 10%	-347	-	-347
Fördubblad kreditspread	-1 611	2 558	947
Valutakursfall, 10%	-379	-	-379
Ränteuppgång, 1%	-1 564	5 382	3 818

Vid beräkning av effekten på livförsäkringsavsättningen ovan har hänsyn tagits till skatt och kostnader.

Hantering av operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Hit räknas även legal risk. Detta innebär att fel eller brister i administrativa rutiner kan leda till till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll, bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, interna eller externa, ingår bland de operativa riskerna. De operativa riskerna motverkas genom den interna kontrollen av verksamheten. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process och omfattar bl.a. krav på

att det skall finnas ändamålsenliga rutiner och instruktioner samt klart definierade ansvars- och arbetsfördelning för föreningens medarbetare. Upprätthållandet av en god intern kontroll förutsätter även IT-system med inbyggda avstämningar och kontroller, behörighetssystem till lokaler och utrustning, liksom interna informations- och rapporteringssystem för att bl.a. tillgodose styrelsens och ledningens krav på information om exempelvis riskexponering och aktuell information om föreningens tillgångar och skulder. Andra hjälpmedel är exempelvis processbaserad riskanalys med riskindikatorer och analyser av incident- och förlustdata. Informationssäkerhet är ett annat hjälpmedel för att upprätthålla en god intern kontroll, liksom kontinuitetsplanering och olika former av reservlösningar för el, telefoni, och liknande. Rent allmänt gäller att den största andelen av händelser hänförliga till operativa risker, oavsett deras allvarlighetsgrad, handlar om handhavandefel vid manuella moment i processer såsom tillämpning av prissättningsmodeller, nyckelpersonsberoende eller avvikelser från interna instruktioner, fel i data, förändrade förutsättningar kring de antaganden modellerna bygger på, eller andra typer av fel som alla har det gemensamt att de kombinerar data med användandet av modeller. Användandet av prissättningsmodeller, och i vilken grad dessa modeller är tillförlitliga, är ett område som fått större uppmärksamhet på senare år. Operativa risker är i första hand en processfråga – god internkontroll, kompetent personal och god kvalitet i de interna processerna och systemlösningarna utgör de viktigaste faktorerna i hanteringen av operativa risker.

Övergripande riktlinjer avseende operativa risker har fastställts av styrelsen och erhåller genom verkställande direktören månatligen (eller vid behov oftare) återrapportering avseende operativa risker. Genom att endast tio (tio) årsanställda svarar för föreningens ledning och kapitalförvaltning så har styrelsen, i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och god sed, beslutat att anlita externa internrevisorer bl.a. för att utföra den oberoende granskningen av föreningens verksamhet. Det är alltid styrelsen som är internrevisionens uppdragsgivare, detta eftersom det är ledningens interna styrning och kontroll som ska granskas. Styrelsen beslutar årligen om en internrevisionsplan för det innevarande året.

Kåpan Pensioner har tecknat avtal med Statens tjänstepensionsverk (SPV) om att administrera försäkringsverksamheten. Avtalet utgör ett s.k. uppdragsavtal (outsourcing) vilket avser ett avtal i någon form där föreningen och en utomstående uppdragstagare kommer överens om att uppdragstagaren utför processer, tjänster eller annan verksamhet som föreningen annars själv skulle ha utfört. Uppdragsavtal ingår tillsammans med bl.a. internkontroll och riskhantering i föreningens företagsstyrningssystem. Föreningens interna revision har inom ramen för styrelsens uppdrag även ansvaret för att utvärdera de tjänster som köps in från SPV.

NOT 3 Premieinkomst

	2012	2011
Premieinkomst Kåpan Tjänste	1 905	1 825
Premieinkomst Kåpan Extra	732	640
Premieinkomst Kåpan Plus	96	102
Premieinkomst Kåpan ålderspension	1 202	1 143
	3 935	3 710

All premieinkomst avser avtal tecknade i Sverige. Samtliga avtal är återbäringsberättigade liksom att Kåpan-försäkringarna är kollektivt avtalade individuella försäkringar.

NOT 4 Kapitalavkastning, intäkter

	2012	2011
Aktieutdelningar	460	347
Ränteintäkter		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive bankbehållning och motsvarande	1 134	1 066
Derivat	19	27
Valutakursvinster, netto	0	6
Realisationsvinster, netto		
Aktier	266	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	179	0
Derivat	665	535
	2 723	1 981

Allt resultat är hänförligt till finansiella tillgångar med värdeförändringar över resultaträkningen.

NOT 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar

	2012	2011
Aktier och andelar	1 292	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	866	995
Derivat	53	313
	2 211	1 308

NOT 6 Utbetalda försäkringsersättningar

	2012	2011
Pensionsutbetalningar Kåpan Tjänste	-1 003	-872
Pensionsutbetalningar ITPK-P	-35	-31
Pensionsutbetalningar Kåpan Extra	-114	-90
Pensionsutbetalningar Kåpan Plus	-144	-129
	-1 296 ¹⁾	-1 122

¹⁾ Därutöver har 260 (159) Mkr utbetalats som utgjorde återbäring utöver den garanterade räntan.

NOT 7 Driftskostnader

	2012	2011
Administrationskostnader	-67	-65
Återförda kostnader hänförliga till kapitalförvaltningen	23	22
	-44	-43
Samtliga driftskostnader per kostnadslag		
Personalkostnader	-23	-19
Lokalkostnader	-2	-2
Avskrivningar	-4	-4
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-15	-17
	-44	-42
Arvode till revisorer ¹⁾		
KPMG		
Revisionsuppsdrag	-1	-1
Övriga tjänster	0	0
	-1	-1

¹⁾ Ingår i andra verksamhetsrelaterade kostnader.

Till styrelsen har utbetalats arvode (kr)**Ordinarie ledamöter**

Göran Ekström, ordförande	tom 120327	34 500	(120 000)
Ulf Bengtsson, ordförande	from 120328	83 500	(0)
Lars Fresker, vice ordförande		88 000	(91 000)
Edel Karlsson Håål		58 000	(63 000)
Monica Dahlbom		58 000	(35 000)
Sven-Olof Hellman		54 000	(59 000)
Gunnar Holmgren		54 000	(62 500)

Rörlig ersättning

Styrelsen har beslutat om en ersättningspolicy. Enligt policyn utgår inte rörlig ersättning till ledande befattningshavare vilka är verkställande direktör, vice verkställande direktör, kapitalförvaltningschef, ansvarig för compliance och risk manager. Övriga anställda kan enligt policyn erhålla en rörlig ersättning maximerad till två månadslöner baserat på en treårig utvärderingsperiod. Ersättning utgår som kontant lön efter beslut av verkställande direktören som redovisar sitt beslut i efterhand till styrelsen. Ersättningspolicyen finns i sin helhet publicerad på föreningens webbplats.

Övriga ersättningar

Inga rörliga prestationsbaserade ersättningar utgår till styrelsen. Styrelsen har inga pensionsförmåner eller särskilda avgångsvederlag. Arvodet till styrelsen beslutas av överstyrelsen på förslag från verkställande direktören.

Till verkställande direktören har som kontant lön utbetalats 2 037 401 kr (1 987 390). Verkställande direktören har förmån av fri bil. Verkställande direktören är tillsvidareanställd med 60 år som pensionsålder. Pension

Medelantal anställda

	Kvinnor	Män	Totalt
	4 (4)	6 (6)	10 (10)

Löner och ersättningar (tkr)

	2012	2011
Överstyrelsen	145	244
Styrelse och verkställande direktör	2 675	2 658
Övriga anställda	9 302	9 069
varav rörlig ersättning	580	275
Pensions- och andra sociala avgifter	9 676	8 744
varav pensionskostnader	4 636	3 905
däruv VD:s pensionskostnader	1 195	1 094

Personliga suppleanter

Jonas Bergström	36 000	(35 000)
Eva Fagerberg	32 000	(19 000)
Mikael Andersson	34 000	(21 000)
Nils Henrik Schager	36 000	(49 000)
Helen Thornberg	34 000	(39 000)
Pia Enochsson	36 000	(32 000)

utgår mellan 60-65 år med 70 % av gällande grundlön och en intjänandetid på 20 år. Pension efter 65 år utgår enligt ITP-planen. För verkställande direktören gäller rätt till lön och förmåner under 24 månader efter det att anställningen upphört på grund av uppsägning från föreningens sida. En ömsesidig uppsägningstid om sex månader gäller. Avräkning av utbetald ersättning skall ske om ersättning från annan anställning erhålls. Lön och övriga ersättningar till verkställande direktören beslutas av styrelsens ersättningsutskott. Ersättningsutskottet utgörs av Ulf Bengtsson, ordförande, Lars Fresker, Edel Karlsson Håål och Sven-Olof Hellman. Beslut i ersättningsutskottet redovisas i efterhand till styrelsen.

Lön och ersättningar till övriga anställda beslutas av verkställande direktören.

Föreningens anställdas pensionsplaner för tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal.

NOT 8 Kapitalavkastning, kostnader

	2012	2011
Kapitalförvaltningskostnader	-5	-4
Driftskostnader hänförliga till kapitalförvaltningen	-23	-22
Räntekostnader	0	0
Valutakursförluster, netto	-2	0
Realisationsförluster, netto		
Aktier och andelar	0	-38
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-229
	-30	-293

Kostnaderna är hänförliga till finansiella tillgångar innehavda för handelsändamål.

NOT 10 Avkastningsskatt

	2012	2011
Avkastningsskatt	-180	-177
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	1	1
	-179	-176

Värdet på de nettotillgångar som förvaltas belastas med avkastningsskatt som beräknas och inbetalas av föreningen varje år för försäkrings-tagarnas räkning. Föreningen belastas inte med inkomstskatt.

NOT 9 Orealiserade förluster på placeringstillgångar

	2012	2011
Aktier	0	-1 328
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	0
	0	-1 328

NOT 11 Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar	2012	2011
Anskaffningsvärde	66	66
Ackumulerade avskrivningar	-54	-51
	12	15

NOT 12 Aktier och andelar

	2012		2011	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska aktier	5 813	7 692	5 613	6 686
Utländska aktier	14 258	13 994	13 772	13 022
	20 071	21 686	19 385	19 708

Klassificeras som finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen.

NOT 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2012		2011	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska staten	0	0	0	0
Svenska bostadsinstitut	13 125	13 599	9 994	10 308
Övriga svenska emittenter	12 377	12 945	10 807	10 958
Utländska stater	0	0	0	0
Övriga utländska emittenter	3 547	3 499	4 021	3 685
Summa obligationer	29 049	30 043	24 822	24 951
varav efterställt				
Förlagslån tidsbundet	1 473	1 479	1 724	1 573

Klassificeras som finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen.

Totalt har 9 (18) ränteplaceringar motsvarande ett uppskattat värde om 184 (320) Mkr värderats av en erkänd internationell aktör. I den tillämpade värderingen har beräkningsantagandena påverkats av den negativa utvecklingen av världsekonomin i så motto att risken för

betalningsinställelse i de underliggande företagen har bedömts att sammantaget ca 15% av de underliggande bolagen förväntas ställa in betalningarna under de kommande 5 åren.

Under år 2012 har räntebetalningar från dessa placeringar erhållits med 76 Mkr.

NOT 14 Derivat

Valutaderivat	Nominellt belopp, MSEK	Bokfört värde positivt	Bokfört värde negativt	Aktiederivat	Nominellt belopp, MSEK	Bokfört värde positivt	Bokfört värde negativt
AUD	337	14		Aktierelaterade	2 487	40	
CAD	309	6		Summa aktierelaterat	2 487	40	
CHF	169		-2	varav clearat		0	
EUR	1 398	24		Räntederivat			
GBP	1 123	16		Ränteswappar	6 344	64	
JPY	516	31		Summa ränterelaterat	6 344	64	
NOK	104		-1	varav clearat		0	
USD	6 383	57		Summa, positivt och negativt		252	-3
Summa valutarelaterat	10 339	148	-3	Totalsumma		249	
varav clearat		0					

Samtliga derivatinstrument klassificeras som innehav för handelsändamål med värdeförändring över resultaträkningen.

Derivatinstrument används vid förvaltningen av föreningens placerings-tillgångar och är ett alternativ till ett direkt köp eller försäljning av

värdepapper eller valuta. Huvudprincipen för handel med derivat är att handeln skall ske för att effektivisera förvaltningen eller minska kurs- och valutarisker.

NOT 15 Kompletterande information om finansiella instrument redovisade till verkligt värde**Placeringstillgångar uppdelat på olika typer av finansiella instrument värderade till verkligt värde per 31 december 2012****2012**

Finansiella instrument	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Placeringstillgångar				
Aktier och andelar	15 742	527	5 417	21 686
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	27 821	665	1 557	30 043
Derivat – positivt värde	0	249	0	249
Summa	43 563	1 441	6 974	51 978

Klassificering av värdepapper till verkligt värde genom användning av en hierarki för verkligt värde som återspeglar betydelsen av de indata som använts i värderingarna. Hierarkin innehåller följande nivåer:

- Nivå 1** Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.
- Nivå 2** Andra indata än de noterade priser som ingår i nivå 1, som inte är direkt observerbara men värdet är härlett från priser på aktiv marknad.

2011

Finansiella instrument	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Placeringstillgångar				
Aktier och andelar	13 638	381	5 689	19 708
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 643	658	1 650	24 951
Derivat – positivt värde	0	510	0	510
Summa	36 281	1 549	7 339	45 169

Nivå 3 Indata för tillgången eller skulden i fråga bygger till en betydande del på icke direkt observerbara marknadsdata dvs. det saknas aktiv marknad för identiska placeringar t.ex. fastighetsvärden.

Placeringar i nivå 3 består till övervägande delen av fastighetsrelaterade aktier och aktieägarlån samt olika kreditinstrument. Fastighetsrelaterade placeringar återfinns bland aktier och andelar, fastighetsrelaterade aktieägarlån återfinns under obligationer och värdepapper.

Avstämning av verkligt värde samt resultatpåverkan från placeringar som ingår i nivå 3**Förändring nivå 3 under året**

Placeringstillgångar	Aktier och andelar	Obligationer och räntebärande värdepapper	Derivat och optioner	Total
Ingående balans	5 689	1 650	0	7 339
Periodens köp	427	116	0	543
Periodens försäljningar	-508	-208	0	-716
Värdepappers- och valutaförluster under perioden	31	-164	0	-133
Förändringar i orealiserat resultat pga förändringar i:				
Marknadsvärdet	-222	163	0	-59
Överföringar från nivå 3 till nivå 1 eller nivå 2	0	0	0	0
Överföringar från nivå 1 eller nivå 2 till nivå 3	0	0	0	0
Utgående balans	5 417	1 557	0	6 974
Kuponger respektive utdelningar under perioden	217	164	0	381
Ingår i periodens resultat				
– därav som del i redovisat resultat	26	163	0	189
– därav som del i övrigt totalresultat	0	0	0	0

forts. Not 15

För instrument redovisade i nivå 3 så används de skattningar av verkligt värde som föreningen anser vara rättvisande. Eftersom definitionen av nivå 3 är att bedömning av verkligt värde bygger på någon form av modellbaserad värdering, betyder det att framräknat verkligt värde kan ändras genom att använda alternativa angreppssätt i värderingen, t ex andra modellantaganden eller andra parametrar.

I de fall marknaden för ett finansiellt instrument bedöms att inte vara aktiv, som är fallet för nivå 3, tar föreningen fram det verkliga värdet genom att ta fram en objektiv värdering gjord av en extern, etablerad och oberoende aktör på kapitalmarknaden. En genomgång av varje enskild placering klassificering enligt verkligt värde hierarkin genomförs minst årligen i samband med bokslutsarbetet. Ändringar av nivå dokumenteras löpande under året i anslutning till respektive instruments värderingsunderlag. Den årliga genomgången innehåller motivering till ändrad klassificering under året. Vid varje årsskifte görs en totalgenomgång av samtliga innehav.

Inga överföringar har skett mellan nivåer 1 och 2 till/från nivå 3 under året.

Bedömning av utestående risker för placeringar redovisade i nivå 3

Utestående risker, nivå 3

Placeringstillgångar	Andel i nivå 3		Andel i nivå 1 och 2	
	MSEK	Andel	MSEK	Andel
Ränterisk	32	0 %	1 822	100 %
Aktierisk	1 273	20 %	5 084	80 %
Fastighetsrisk	1 211	100 %	3	0 %
Kreditrisk	361	22 %	1 250	78 %
Valutarisk	34	9 %	345	91 %
Korrelationseffekt	-1 440	29 %	- 3 534	71 %
Total nettorisk	1 471	23 %	4 970	77 %

Utgångspunkten i den interna riskmätninganalysen av olika tillgångsslag de riskvariabler och parametrar som Finansinspektionen anvisar när föreningen rapporterar till myndigheten enligt den s k trafikljusmodellen.

Modellen tar hänsyn till de olika riskernas inbördes korrelation och väger samman dessa med hjälp av en s k kvadratrotformel. Modellen bygger på att de olika tillgångsslagen ges ett antal olika antaganden om prisförändringarna t ex 30% förändring av ränteläget eller ett fall på aktievärdena med 40%. Man kan argumentera att korrelationsparametrarna inte kan avläsas ur marknadsdata, men deras syfte är att fånga upp hur stor förändring av marknadsvärdet som kan förväntas vid ett tänkt extremscenario, och därvid fånga upp eventuella beroenden. Korrelationsparametrarna sätts av den övervakande myndigheten.

Valutarisken för instrument i nivå 3 hedgas med valutaterminer som i verkligt värde hierarkin är klassificerade som tillhörande nivå 2. För att ge ett rättvisande värde på utestående valutarisk hänförliga till nivå 3, så beräknas denna med hänsyn till den valutasäkring som gjorts genom valutasäkringsinstrument, vilka klassas som nivå 2. Det är kvarstående valutarisk hänförlig till nivå 3 som redovisas här.

Beräkningen av hur stor andel av total nettorisk som är hänförlig till instrument som klassats som nivå 3 i verkligt värde hierarkin, har gjorts med det förenklade antagandet att korrelationen, inom respektive riskkategori, mellan instrument i nivå 3 och instrument i nivåer 1 eller 2, är lika med ett.

Metoden och parametrarna är enbart en approximation av riskbilden baserat på empiriska studier av den historiska marknadsutvecklingen för grupper av tillgångsslag och detta över en större grupp av försäkringsbolag och pensionskassor. Det innebär att för den enskilda tillgången kan både högre och lägre risknivå förekomma, liksom andra typer av risker. Sammantaget ger dock analysmetoden en tillfredsställande bedömning av den utestående risknivån för instrument i nivå 3 och deras andel av den totala risknivån. Avseende de tillgångar i nivå 3 som inte stresstestas med teoretiska modeller så utgörs merparten av s k alternativa investeringar, vilket är en samlingsbenämning på finansiella investeringar som anses okorrelerade med aktie- och räntemarknaderna där illikvida finansiella instrument kan förekomma. Hedgefonder är föremål för liten eller ingen reglering och kan följaktligen utnyttja hävstångseffekter men även anta investeringsstrategier där illikvida finansiella instrument och derivat kan förekomma. Investeringar i hedgefonder regleras av limiter (placeringsrestriktioner) och instruktioner som fastlagts av styrelsen.

NOT 16 Övriga fordringar

	2012	2011
Skattefordran	2	2
Ej likvid försäljning placeringstillgångar	50	27
	52	29

NOT 18 Eget kapital

Upplysningar om förändringar i eget kapital lämnas i Rapport över förändring av eget kapital, sidan 15.

NOT 17 Materiella tillgångar

	2012	2011
Anskaffningsvärde	4	3
Ackumulerade avskrivningar	-2	-2
	2	1

NOT 19 Livförsäkringsavsättning

	2012	2011
Kåpan Tjänste	26 259	25 204
Kåpan Extra	4 173	3 671
Kåpan Plus	2 118	2 109
Kåpan ålderspension	7 913	7 355
Summa	40 463	38 339

NOT 20 Livförsäkringsavsättning

	2012	2011
Ingående balans	38 339	29 655
Inbetalda premier för nytecknade kontrakt	114	169
Inbetalda premier för kontrakt som tecknats under tidigare period	3 822	3 540
Utbetalt/överfört till Avsättning för oreglerade skador eller skulder	-1 297	-1 122
Riskresultat	8	-4
Uppräkning med diskonteringsränta	926	1 085
Effekt av ändrad diskonteringsränta	646	7 238
Tilldelad återbäring	6	0
Avgiftsbelastning	-60	-67
Avkastningsskatt	-89	-139
Övertagna/överlätna bestånd	0	0
Effekt av (övriga) förändrade aktuariella antaganden	-283	-855
Andra förändringar	-1 669	-1 161
Utgående balans	40 463	38 339

NOT 21 Avsättning till oreglerade skador

	2012	2011
B Rapporterade skador	16	17
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	1	1
Ingående balans	17	18
Uppräkning med diskonteringsränta	0	1
Avkastningsskatt	0	0
Avgiftsbelastning	0	0
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	0	1
Utbetalt/överfört till försäkringskulder eller andra kortfristiga skulder	-3	-4
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avecklingsresultat)	-1	-1
Effekt av ändrad diskonteringsränta	0	1
Effekt av (övriga) förändrade aktuariella antaganden	0	0
Förändring av IBNR	0	0
Andra förändringar	1	1
Utgående balans	14	17
UB Rapporterade skador	14	16
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	0	1

NOT 22 Övriga skulder

	2012	2011
Övrigt	5	20
	5	20

NOT 23 Ställda säkerheter och åtaganden**Ställda säkerheter**

Derivataffärer görs antingen via erkända clearingsinstitut eller med motparter med god kreditvärdighet under tecknade ISDA-avtal. De derivat-affärer som görs innebär marknadsexponering i form av valutakurs-, ränte-, aktiepris- och aktieindexrisker.

Som säkerhet för negativa marknadsvärden i ovan nämnda derivatkontrakt har enligt till ISDA-avtalen kopplade särskilda avtal om säkerheter för utestående åtaganden, sk CSA-avtal, ställts bankmedel motsvarande 0 (192) Mkr (poster inom linjen).

Åtaganden

Nominellt värde av valuta- och räntederivat redovisas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter som åtagande (poster inom linjen) per respektive balansdag och uppgår 2012-12-31 till 16 683 (19 792) Mkr, se även not 14. Föreningen har normalt motsvarande fordran inom ramen för denna typ av derivatavtal.

Därutöver har föreningen utestående åtagande att investera i onoterade aktier och fonder, vilka uppgår till 1 144 (2 249) Mkr i enlighet med gällande avtal.

Totala åtaganden uppgår således till 17 827 (22 041) Mkr.

NOT 24 Förväntade återvinningstidpunkter**2012**

Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	0	12	12
Aktier och andelar	0	21 686	21 686
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	250	29 793	30 043
Derivat	249	0	249
Övriga fordringar	52	0	52
Materiella tillgångar	0	2	2
Kassa och bank	1 191	0	1 191
Upplupna ränteintäkter	455	0	455
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3	0	3
	2 200	51 493	53 693
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	1 444	39 019	40 463
Avsättning till oreglerade skador	14	0	14
Avsättning för andra risker och kostnader	11	0	12
Övriga skulder	5	0	5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2	0	2
	1 476	39 019	40 495

2011

Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	0	15	15
Aktier och andelar	0	19 708	19 708
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	243	24 708	24 951
Derivat	510	0	510
Övriga fordringar	29	0	29
Materiella tillgångar	0	1	1
Kassa och bank	1 015	0	1 015
Upplupna ränteintäkter	394	0	394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4	0	4
	2 195	44 432	46 627
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	1 265	37 074	38 339
Avsättning till oreglerade skador	17	0	17
Avsättning för andra risker och kostnader	12	0	12
Övriga skulder	20	0	20
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2	0	2
	1 316	37 074	38 390

NOT 25 Kategori av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

2012

Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt	Anskaffnings- värde
	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Låne- fordringar		
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	21 686	–	–	21 686	20 071
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	30 043	–	–	30 043	29 049
Derivat	–	249	–	249	0
Övriga fordringar	–	–	–	52	52
Kassa och bank	–	–	1 191	1 191	1 191
Upplupna ränteintäkter	455	–	–	455	455
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	–	–	3	3
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	14	14
Summa	52 184	249	1 191	53 693	50 835

Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt
	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder	
Finansiella skulder				
Avsättning för andra risker och kostnader	–	–	–	11
Övriga skulder	–	–	5	5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	2	2
Försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	40 477
Summa	–	–	22	40 495

2011

Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt	Anskaffnings- värde
	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Låne- fordringar		
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	19 708	–	–	19 708	19 385
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 951	–	–	24 951	24 822
Derivat	–	510	–	510	0
Övriga fordringar	–	–	–	29	29
Kassa och bank	–	–	1 015	1 015	1 015
Upplupna ränteintäkter	394	–	–	394	394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	–	–	4	4
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	16	16
Summa	45 053	510	1 015	46 627	45 665

Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt
	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder	
Finansiella skulder				
Avsättning för andra risker och kostnader	–	–	–	12
Övriga skulder	–	–	20	20
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	2	2
Försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	38 356
Summa	–	–	22	38 390

NOT 26   Upplysningar om närstående

Kåpan pensioner försäkringsförening är en form av ekonomisk förening där allt överskott går tillbaka till föreningens medlemmar. Föreningen har som huvudändamål att förvalta och utbetala pensionsmedel för anställda som omfattas av avtal som slutits mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer, eller mellan andra parter, som tecknat pensionsavtal som knyter an till detta avtal.

Högsta beslutande organ är överstyrelsen. Ledamöterna av överstyrelsen är utsedda av parterna inom de det statliga avtalsområdet. Den operativa verksamheten leds av en styrelse som utser föreningens verkställande direktör.

Närstående definieras som styrelseledamöter och ledningspersoner inom föreningen och deras nära familjemedlemmar.

Ersättningar till styrelse och verkställande direktör framgår av not 7. I övrigt förekommer inga transaktioner med dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner som sker på marknads-
mässiga villkor.

Stockholm den 19 februari 2013

Ulf Bengtsson
Ordförande

Lars Fresker
Vice ordförande

Sven-Olof Hellman

Nils Gunnar Holmgren

Edel Karlsson Håål

Monica Dahlbom

Gunnar Balsvik
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 19 februari 2013

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Eva Lindquist

Gunnar Larsson

Revisionsberättelse

Till överstyrelsen i Kåpan pensioner försäkringsförening,
org nr 816400-4114

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Kåpan pensioner försäkringsförening för år 2012.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För den auktoriserade revisorn innebär detta att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de

redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kåpan pensioners finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att överstyrelsen fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med lagen om understödsföreningar, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Vi tillstyrker att överstyrelsen beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 19 februari 2013

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor
KPMG

Eva Lindquist

Gunnar Larsson

Överstyrelse, styrelse och revisorer

Överstyrelse

Utsedda av Arbetsgivarverket

Ordinarie ledamöter

Maria Ågren, Naturvårdsverket
Elisabeth Bjar, Rikspolisstyrelsen
Peter Brodd, Riksåklagaren
Per-Olof Stålesjö, Försvarsmakten
Kajsa Möller, Skatteverket
Claes Vallin, Affärsverket Svenska kraftnät
Per Bergdahl, Skolverket
Anna Cedemar, Riksarkivet
Louise Bodegård, MSB
Mats Engelbrektson, Regeringskansliet
Hans Wallin, Jordbruksverket
Lotta Liljegren, Rättsmedicinalverket
Ann Fust, Uppsala universitet
Ingegerd Olofsson, Luleå tekniska universitet
Håkan Pallin, Statens veterinärmedicinska anstalt
Karl Pfeifer, Arbetsgivarverket

Personliga suppleanter

Mikael Odenberg, Affärsverket Svenska Kraftnät
Magnus Lundström, Rikspolisstyrelsen
Margareta Sandberg, Kriminalvården
Anette Ekström, Arbetsförmedlingen
Lars-Åke Brattlund, Försäkringskassan
Christina Burlin, Sjöfartsverket
Lena Darås, Myndigheten för yrkeshögskolan
Dan Jacobsson, Stiftelsen Tekniska museet
Mats Engelbrektson, Regeringskansliet
Tatjana Mineur, Länsstyrelsen Södermanland
Kristin Lindgren, Naturvårdsverket
Douglas Boldt, Datainspektionen
Marie Högström, Stockholms universitet
Ann-Charlotte Jensen, Södertörns Högskola
Pamela Lund Bergström, PRV
Torbjörn Lindström, Statistiska centralbyrån
Carl Durling, Arbetsgivarverket
Matilda Nyström Arnek, Arbetsgivarverket

Utsedda av de fackliga organisationerna

Ordinarie ledamöter

Peter Lennartsson, OFR
Annette Carnhede, OFR
Tom Johnson, OFR
Håkan Sparr, OFR
Bengt Sundberg, OFR
Meeri Wasberg, OFR
Anna Nitzelius, OFR
Ulla Thörnqvist, SEKO
Ingrid Lagerborg, SEKO
Christer Henriksson, SEKO
Erik Johannesson, SEKO
Hans Monthan, SEKO
Git Claesson Pipping, Saco-S
Ronny Norman, Saco-S
Carolina Gomez Lagerlöf, Saco-S
Hans Lindgren, Saco-S

Personliga suppleanter

Lars Hedin, OFR
Siv Norlin, OFR
Britta Unneby, OFR
Fredrik Mandelin, OFR
Björn Hartvigsson, OFR
Mikael Krüger, OFR
Mikael Boox, OFR
Charlotte Olsson, SEKO
Lennart Johansson, SEKO
Gunnar Carlsson, SEKO
Dennis Lövgren, SEKO
Birger Bergvall, SEKO
Mats Rubarth, Saco-S
Robert Andersson, Saco-S
Karen Gott, Saco-S
Hans Norinder, Saco-S
Peter Henriksson, Saco-S

Styrelse

Representanter för arbetsgivarna

Ordinarie ledamöter

Göran Ekström, Arbetsgivarverket, ordf.	t o m 120327
Ulf Bengtsson, Arbetsgivarverket, ordf.	f r o m 120328
Monica Dahlbom, Arbetsgivarverket	
Gunnar Holmgren, FMV	

Personliga suppleanter

Jonas Bergström, Arbetsgivarverket
Nils Henrik Schager, Arbetsgivarverket
Pia Enochsson, Myndigheten för yrkeshögskolan

Representanter för de fackliga organisationerna

Ordinarie ledamöter

Lars Fresker, OFR, vice ordf.
Edel Karlsson Håål, Saco-S
Sven-Olof Hellman, SEKO

Personliga suppleanter

Eva Fagerberg, OFR
Mikael Andersson, Saco-S
Helen Thornberg, SEKO

Revisorer

Revisorer

Anders Malmeby, auktoriserad revisor
Eva Lindquist, Saco-S
Gunnar Larsson, Konsumentverket

Personliga suppleanter

Gunilla Wernelind, auktoriserad revisor	
Gunilla Hellström, OFR	
Lars Nylén, Kriminalvården	t o m 120603
Eva Liedström Adler, Kronofogdemyndigheten	f r o m 120604

Definitioner

Avkastning

Det överskott som under ett år skapas när placeringstillgångarna ökat i värde. Överskottet efter garanterad ränta går i avgiftsbaserad traditionell livförsäkring till de försäkrade i form av återbäring och därmed en högre nivå på pensionen.

Derivat

Finansiellt instrument vars värde baseras på värdet av ett underliggande kontrakts värde i framtiden.

Erforderlig solvensmarginal

Ett minimikrav för kapitalbasens storlek. Solvensmarginalen bestäms något förenklat som vissa procentsatser av dels försäkringstekniska avsättningar, dels bolagets försäkringsrisker.

Försäkringskapital

En försäkrings värde grundat på antaganden om kapitalavkastning, dödlighet och omkostnader.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftkostnader i försäkringsrörelsen i procent av genomsnittligt förvaltad kapital.

Garanterad ränta

Räntesats som används för att årligen räkna upp inbetalade premier, i en försäkring med garanterad ränta. Räntan fastställs per inbetalning och gäller till dess pension skall utbetalas.

Kapitalbas

Skillnaden mellan bolagets tillgångar (minskat med finansiella skulder och obeskattade reserver) och de försäkringstekniska avsättningarna.

Kollektiv konsolideringsgrad

Anger förhållandet mellan det verkliga värdet på föreningens tillgångar och föreningens totala åtaganden i form av försäkringskapital till medlemmarna. I årsredovisningen används i vissa fall benämningen konsolideringsgrad som en kortform för ovanstående relation.

Konsolideringskapital

Består av föreningens egna kapital inklusive övervärden i placeringstillgångar.

Ränterisktäckningsgrad

De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Den utestående ränterisken i gjorda åtaganden balanseras med motstående risk i utstående ränteplaceringar och tecknade räntederivat. Föreningen mäter den samlade utstående ränterisken genom måttet ränterisktäckningsgrad som anger hur stor andel av ränterisken på skuldsidan inklusive räntederivat som täcks av räntebärande placeringar (se not 2, sida 19).

Solvensgrad

Marknadsvärdet av föreningens tillgångar i procent av föreningens bokförda försäkringsskuld.

Totalavkastning

Föreningens resultat av placeringsverksamheten dvs. summan av realiserade och orealiserade värdeförändringen på placeringarna och erhållen direktavkastning. Vid beräkningen avkastningen ingår ej värdeförändringar i utestående försäkringsåtaganden.

Valutakurssäkring

Åtgärd för att säkerställa värdet på en viss valuta vid en viss tidpunkt.

Verkligt värde

Är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Återbäring

Överskottsmedel som tilldelas eller presumtivt tilldelas en försäkringstagare.

Återbäringsränta

Räntesats som används för att fördela föreningens avkastning till försäkringarna. I räntan ingår den garanterade räntan. Återbäringsräntan beslutas av styrelsen årligen i efterskott.

KÅPAN

PENSIONER

Kåpan pensioner försäkringsförening

Smålandsgatan 12³ • Box 7515 • 103 92 Stockholm
Tel 08-411 49 45 • Fax 08-21 31 51 • www.kapan.se
organisationsnr 816400-4114

